

Karl A. Tawaststjerna:

Alf Almqvist

Skådespel

Borgå.

WERNER SÖDERSTRÖM.

AFFÄRER.

SKÅDESPEL

AF

KARL A. TAVASTSTJERNA.

BORGÅ 1890,
WERNER SÖDERSTRÖM.

Helsingfors,
Finska Litteratur-Sällskapets tryckeri, 1890.

Till minnet

af

Hjalmar Neiglick,

min vän, eignas boken.

*Saknad dock mäst bland oss, där du din bana
började djärft med pennan i din hand,
och där du sen med hastigt öfvad vana
ledde din krets i vetenskapens land.
Tom är din plats i tidningens spalter,
scenens gestalter
söka dig fåfängt öfver rampens rand.*

Helsingfors, Nov. 1889.

Förf.

Händelsen försiggår på Sättra fideikommiss i Finland i början af 1880 talet.

PERSONER:

GENERAL, BARON V. BRINCK.

ELISE, hans dotter.

BARON FREDRIK VON BRINCK.

FRU SEGERSTEDT, hushållsföreståndarinna.

DOKTOR SEGERSTEDT, hennes son.

EMMY STJERNFELT, hennes dotter.

HÄRADSHÖFDING VAHRMAN.

ALMA, hans dotter.

KARL, hans son.

KARLSSON, brännmästare.

KRONOFOGDEN.

EN POSSESSIONAT.

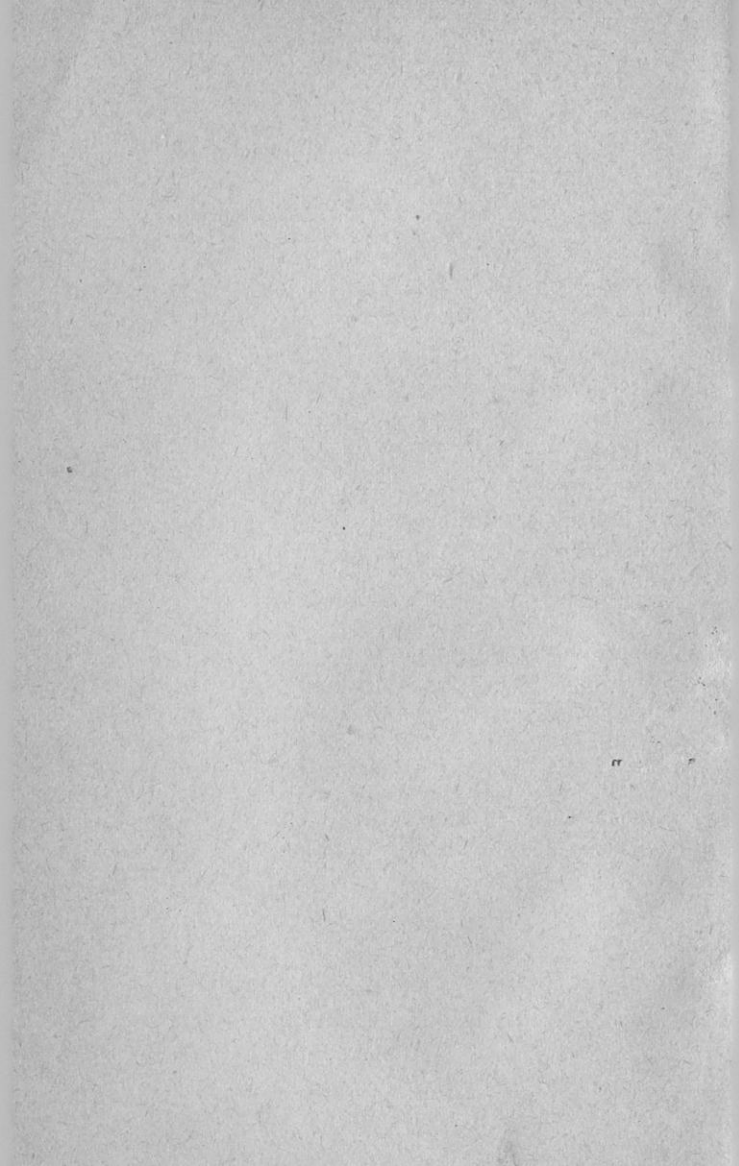
LÄNSMANNEN.

PASTORN.

EN TJÄNSTEFLICKA.

EN DRÄNG.

Första akten.

(På Sättra gård kvällen innan julaftonen. En landtlig sal med enkla, gammaldags möbler, pärlfärgade karmstolar, en lång soffa, ett piano, en stor gungstol. Till höger tamburdörr och ett fönster. Det är halfskumt, endast ett ljus brinner i kronan och diskuterande röster höras bakom den stängda fonden. Fru Segerstedt kommer in från dörren till vänster med en krontändare, skall till och tända flera ljus, men smyger sig vid ljudet af rösterna närmare fionddörren och lyss tils en hand på den andra sidan tager i dörrvredet, då hon hastigt retirerar ut samma väg hon kommit. Nästa ögonblick slås fionddörrarna upp af General von Brinck, som häftigt kommer in i salen följd af Häradshöfding Vahrman med en penna i handen. Dörren blir på gafvel till generalens arbetsrum, hvilket är starkt upplyst af en lampa på skrifbordet och ljus på den öppnade byråklaffen. En mängd papper spridda öfveralt på golf och stolar. Lådor med handlingar utdragna i byrån).

GENERALEN.

(slår upp sin korta militärrock)

Uff då, — det blir för varmt därinne!

VAHRMAN.

(fortsätter diskussionen)

Den saken borde bror tänka öfver mer än en gång...

GENERALEN.

Det är inte värdt vi talar om det vidare.

VAHRMAN.

Hvarför har bror då kallat på mig som juridisk rådgifvare?

GENERALEN.

För att ordna mina affärer, vet jag. För att lagenligt insätta en fideikommissarie till Sättra efter mig. Saken är ju klar. Det fins bara en arfvinge, som kan komma i fråga enligt fideikommiss-stadgarna, och det är min brorson. När jag tecknat mitt namn under handlingarna, ha vi dem undan. Jag vill ha fred för julen, min gamle bror.

VAHRMAN.

Saken är inte alldeles så klar som bror föreställer sig. Bror kan låta bli att insätta någon arfvinge als, då Sättra kommer att tillfalla brors dotter. Men sist och slutligen har bror rätt att insätta hvem som hälst till fideikommissarie genom adoptering...

GENERALEN.

(otåligt)

Är vi nu där igen? Det kommer inte i fråga, säger jag.

VAHRMAN.

Men jag måste få den saken till tals. I en dylik angelägenhet ska man låta större synpunkter råda, än den gamla vanans. Bror har genom sin långa vistelse i Ryssland blifvit litet främmande för förhållandena här hemma, och det är därför...

GENERALEN.

(afbryter)

Det tror jag inte, jag blifvit. Jag är lika god finne som någon annan, men jag vill slippa detta här testamentsbråket. Jag har inte varit en dag tillsammans med min dotter under långa år. Vi ha varit hvar på vårt håll: jag i S:t Petersburg, och hon har efter sin mors sista vilja uppfostrats här hemma i Finland. Nu vill jag fira julen på gammaldags vis med henne och min brorson. Du förstår att jag inte har lust att byta ut julfriden mot lektioner i er politik...!

VAHRMAN.

Man bör tänka på fosterlandet framom sina egna, små intressen. Jag säger bror öppet att jag inte kan

anse baron Fredrik von Brinck för en lämplig fideikommissarie. Han är inte en själffallen bröstarfvinge håller, och en bättre står nog att fås. Han kan ju vara en älskvärd man, men han har inga intressen för landet i stort. En dylik hufvudstadsläkare! Nej, det fins stora egna och inhemska krafter, som borde få luft under vingarna...

GENERALEN.

Min brorson är både en egen och en inhemsk kraft. Det där är bara er eviga, gamla politik...!

VAHRMAN.

(energiskt, utan att fästa sig vid invändningen)

Jag känner bland andra en ung man, på hvilken naturen slösat stora gåfvor. (Litet högstämmt). Han gick här under våra språkstrider och tänkte stort och vackert om det finska folkets uppgift. Hans skrifter voro skrifna med vårt eget blod, och man förutspådde honom en stor framtid.

GENERALEN.

Det gör man så lätt.

VAHRMAN.

Vid nästa landtdag ska han föra vår talan, vald som han är därtill af detta vårt eget härad. Och han ska föra vår talan utmärkt! Han står redan vid knappa trettio år i spetsen för en af våra främsta na-

tionela tidningar i hufvudstaden, men han sliter ut sig där, tum för tum, för vår sak, utan att vi kan löna honom efter förtjänst.

GENERALEN.

Så skaffa honom en bättre tjänst då!

VAHRMAN.

Han står inte väl med regeringen. Han är framtidsman och radikal —

GENERALEN.

Det var synd om en så bra karl. Öppna en subskription för honom —!

VAHRMAN.

Skämt åsido! Den tar han inte emot. Det skulle väcka alla onda tungor till prat om politiker, som sälja sig...

GENERALEN.

Sannerligen, en ovanlig ung man!

VAHRMAN.

(närmare)

Om jag nu viste att denne unge man genom en helt naturlig känsla hos en högtstående person...

GENERALEN.

(slår sin arm förtroligt om Vahrmans skuldror, medan han ser sig spanande omkring).

Nu förstår jag dig inte längre, min bror.

VAHRMAN.

(fortsätter)

Om jag nu viste att han hade rätt att komma i besittning af både förmögenhet och namn, ska jag då inte göra allt för att förmå den rätta personen att gifva honom dem?

GENERALEN.

(tiger).

VAHRMAN.

Är jag verkligen tvungen att förklara det tydligare?

GENERALEN.

(likgiltigt i det han sätter sig)

Ja, det är du, om du vill att jag ska fatta dig det allra minsta.

VAHRMAN.

Åh, du är en världsman, min bror, — en riktig världsman! Men jag har också kommit hit för att tala rent språk med dig i denna sak.

GENERALEN.

Nå, — och hyarför gör du det inte?

VAHRMAN.

(beslutsamt)

Jo, jag gör det! Du vet lika så väl som jag att den unge mannen jag talar om är doktor Segerstedt, son till din hushållsföreståndarinna här på Sättra.

GENERALEN.

Nå, — än sedan?

VAHRMAN.

Jo, hennes man var en afsigkommen odugling, hvilken du skaffat lefvebröd som kontrollör här på ditt bränneri. Det är inte att undra öfver om folks sunda omdöme sätter i den fadrens ställe en annan kraftigare, som i sin ungdom var känd för sin hänsynslösa framgång hos könet... (generalen gör en afvärjande gest) Ja ja, — jag säger bara folks sunda omdöme, ingenting mera! Och i samma sunda omdömes namn uppmärksammar jag den verkliga fadren att betänka sig två gånger, innan han adopterar en släkting i stället för sitt eget kött och blod!

GENERALEN.

(gör en stor, afvärjande och ironisk gest).

VAHRMAN.

Jag hade aldrig vågat detta, om det inte vore en stor fosterländsk och allmänt mänsklig handling. Din brorson baron Fredrik von Brinck är en medelmåttig, modern skeptiker utan all handlingskraft; — den andre är en pröfvad man med en energi, som redan skaffat honom ett namn med god fosterländsk klang. Han är inte endast värd erkännande, utan det skulle vara hvem som helst en ära att insätta honom som arfvinge under adopteringens allmänna form. Därmed behöfs blodsbandet als inte erkännas. Nu ber jag dig vänta med adopteringen tils du lärt känna honom.

GENERALEN.

(har under det föregående stigit upp och gått några häftiga slag af och an. En liten tryckande paus, under hvilken han fixerar Vahrman först hotande, sedan godmodigare. Till slut värdigt och öfverlägset).

Jag hade aldrig trott att du, min gamle bror och ungdomsvän, skulle låtit förblinda dig ända därhän af folks prat och lösa antaganden. Men jag vet att du säger allt detta i den bästa afsikt, och jag ska upptaga det lugnt. Jag kunde rentvå mig fullkomligt från hvarje misstanke, om jag ville kalla in hushållsföreståndarinnan. Men jag inlåter mig aldrig i diskussion härom. Och för att afklippa allt onödigt ordande i denna sak, ska jag säga dig hvad jag är klippfast besluten för. Hörde du — klippfast! Och det är att aldrig adoptera den utmärkte unge mannen,

som du talar om, innan jag tvingas erkänna honom som min son. Du kan sluta dig till huru mycken utsikt han har. Och nu ber jag dig afgörande och för sista gången att ställa handlingarna i ordning till förmån för min brorson, baron Fredrick von Brinck.

FRU SEGERSTEDT.

(kommer fram och tänder ljusen i salskronan).

GENERALEN.

(ser sig häftigt om, för Vahrman in i fondrummet och slår sedan hårdhändt dörrarna igen om sig).

FRU SEGERSTEDT.

(stöder sig mot krontändaren och faller i tankar, när hon slutat tända ljusen).

EMMY.

(tittar in genom dörren till vänster)

Är du här mamma?

FRU SEGERSTEDT.

(far opp; sedan lugnt)

Ja, — hvad vill du Emmy?

EMMY.

Tårtdegen väntar. Jag har sökt dig genom hela huset. Har du varit hos herrarna?

FRU SEGERSTEDT.

(tankspridd)

Låt degen stå tils i morgon... (sätter sig).

EMMY.

(närmare)

Hvad är det åt dig, mamma? Sedan gamle baron kom hit ut har du inte varit dig lik. Det är som du inte vore glad öfver att Sättra åter blifvit bebodt.

FRU SEGERSTEDT.

(tankspridd)

Glad? Å — jo, visst är jag glad, mycket glad öfver att Viktor inte kommer hem till julen i år...

EMMY.

Viktor? Hvad har Viktor med det här att skaffa?

FRU SEGERSTEDT.

(fortsätter sin tankegång)

Han skulle inte ha passat ihop med gamle baron, utan bara stört hans julfrid.

EMMY.

Gamle baron är den gästfriaste människa på hela jorden, och han skulle nog ha tykt om att Viktor kommit hem.

FRU SEGERSTEDT.

Hem! Ja, — Sättra är nu vårt enda hem, fastän vi kanske är litet i vägen här, när det rätta herrskapet är hemma.

EMMY.

Att du kan säga så, mamma!

FRU SEGERSTEDT.

Ser du, när jag sitter så här och tänker, blir jag emellanåt så klart medveten om att jag är ett simpelt nådehjon. Och det känns så underligt att komma underfund med det på gamla dagar.

EMMY.

Du är för besynnerlig...!

FRU SEGERSTEDT.

Ja, det är väl otacksamt mot generalen, som ställt det så bra för oss. Jag är väl otacksam af naturen, jag vet inte annat. Men det säger jag dig, Emmy, att den dag jag såge dig väl försörjd, skulle jag med glädje lämna Sättra, och aldrig mera komma hit igen.

EMMY.

Har då gamle baron låtit dig känna af det där, — det där, som du kallar att vara nådehjon?

FRU SEGERSTEDT.

Nej, nej, — tro inte det! Men, ser du, — vi ha ju inte alltid haft en sådan ställning som nu. Först vid din stackars fars död för tolf år sedan tog jag emot den här platsen för att kunna sörja för Viktors och din uppfostran. Men nu tror jag att gamle baron gärna skulle bli af med oss, om han bara kunde det för folks skull. — — —

EMMY.

Bli af med dig, mamma, som sköter så godt som ensam om hela Sättra!

FRU SEGERSTEDT.

Ja, kanske är det bara mitt gamla, oböjliga sinne, som inte lärt gifva med sig tillräckligt ännu. Jag har aldrig riktigt kunnat fördraga generalens godhet, och ändå måste jag taga emot den af honom både för min och din skull. Senast var det han, som med sitt förord skaffade dig skilsmässa från din oduglige man. Det var också han, som sedan bad mig taga dig hit ut till Sättra. Men det är alldeles för mycken godhet, — jag har inte gjort mig förtjänt af den, och därför plågar den mig.

EMMY.

(vårdslöst)

Så låt oss flytta härifrån! Alltid fins det möjlighet till utkomst för oss på annat håll.

FRU SEGERSTEDT.

(bittert)

För oss! Med våra vanor! Ånej du! Vi kan inte arbeta. Vi har de rikas vanor, de rikas bildning och förfinade behof, och de fattiges medellöshet att tillfredsställa altsammans med. Vi är slafvar af vår förmögna omgifning, vi är fångar i den. Hade jag insett detta tidigare, skulle du i folkskolan fått lära dig ordentligt arbete, — nu är det för sent. (går).

EMMY.

(går efter henne)

Aldrig hade jag trott du var så bitter, mamma!

(Salen ett ögonblick tom, sedan Elise v. Brinck och Alma Vahrman med handarbeten in från höger).

ELISE.

Ja, men jag är ändå lite förvånad öfver att doktor Segerstedt inte kommer hem till julen, nu när vi alla är här på Sättra...

ALMA.

Han har annat att tänka på. Han följer med det engelska parlamentet...

ELISE.

Men han ska ändå hem till landtdagens öppnande i början af januari. Några dagar förr eller senare...

ALMA.

Han tar alltid sitt arbete grundligt. Jag känner honom, jag.

ELISE.

Äsch! — han måtte ha blifvit tråkig med sin grundlighet. Det var han inte för ett år sedan.

ALMA.

Sen dess har han fått så många viktiga ting att tänka på.

ELISE.

Du vet alltid så bra hvad han tänker på, Alma!

ALMA.

Å-ja, jag intresserar mig för det. Jag brukar läsa hans bref till fru Segerstedt. Vi sympatiserar så bra, och vi ha talat mycket med hvarann innan han reste.

ELISE.

Talade han om sina planer för dig?

ALMA.

Ja visst, — och om sin politik.

ELISE.

Vet du hvad, Alma, — det tycker jag är komiskt. En karl ska hålla sina tankar för sig själf i fruntimmerssällskap. Jag tycker mera om att gissa

mig till hvad en man har för tankar och göromål, än att höra honom själf skvallra om dem.

ALMA.

Skvallra! Är det ett uttryck?

ELISE.

Ja. Det skulle pappa aldrig göra.

ALMA.

Din far är en riktigt inpiskad gammaldags herre, som inte tror oss fruntimmer om någonting. Men doktor Segerstedt förstår oss, han. Han har alltid hållit på kvinnans frigörelse, och det är det, som fört oss tillsammans.

ELISE.

Ja, se, om han bara vore poet, skulle han kunna prata bäst han vill, men nu, när han låtsas vara politiker...!

ALMA.

Du är ett barn, Elise!

ELISE.

Naturligtvis! Ju förnuftigare jag talar, desto större barn är jag. Men det måtte vara härligt att förstå honom som du gör, och tala matematik med honom och statistik och kvinnouppfostran och prostitution...

ALMA.

Det är inte saker för dig!

(Det hörs bjällror).

FRU SEGERSTEDT.

(in från vänster och går till fönstret)

Jag tror det är baron Fredrik som kommer.

ELISE.

(trycker ansiktet mot rutan)

Fredrik kommer! Fredrik kommer!

ALMA.

(till fönstret)

Hvad man blir nyfiken på landet! Men det är visst inte baron Fredrik, — det är bara bror Karl, som kommer och hemtar oss!

ELISE.

Är det han! Nå då får jag någon att prata med efter min näbb. Vet fru Segerstedt, Alma kan inte numera tala om annat än om samuppfostran och religionsfrihet och emancipation och doktor Segerstedt.

FRU SEGERSTEDT.

Alma håller på och bli förståndig, fröken Elise.

ELISE.

Det håller jag gudskelof inte på med, men när jag engång blir det, tar jag inte munnen full af tidningsartiklar och stora intressen för det. Det klär inte håller Alma als! Hon talar om dem bara för att det ska se förståndigt ut, bevars! Då klär det henne bättre att tala om doktor Segerstedt. Alt det där högtidliga om kvinnans låga bildning och mannens förfall har hon lärt sig medan vi varit skilda. Men nu i jul ska jag få henne mindre klok. Hon har alldeles vuxit ifrån mig.

ALMA.

Du får tids nog själf de där högtidliga intressena.

ELISE.

Herregud, så hon kan tala som en tråkig bok! Nehej, kära Alma, — det här går ta mig katten inte! Tycker fru Segerstedt värkligen det är roligt? (Det går i tamburdörren. Elise går ut och kommer om ett ögonblick igen med Karl Vahrman, som hon gnider om fingrarna). Han är alldeles förfrusen om fingrarna! Och nu ser han helt flat ut på mina vägnar, för att jag är så framfusig. Se så, hälsa nu ordentligt på tant Segerstedt! Åh, han kan ju föra sig som en hel herre bland främmande, bara man hjälper honom litet.

KARL.

(med tvungen säkerhet)

Har Elise skoijat nog med mig nu?

ELISE.

Nej, — långt ifrån! Det här är bara början.

FRU SEGERSTEDT.

(till Karl)

Huru mår mamma i julbrådskan?

KARL.

Jo jag tackar. Mamma bad hälsa och säga någonting, som jag glömt.

FRU SEGERSTEDT.

Och hvad var det?

KARL.

Ja, det mins jag naturligtvis inte.

FRU SEGERSTEDT.

Ska man ha ett så dåligt minne! (Paus). Skulle ni inte få julfrämmande?

KARL.

Jo-o!

FRU SEGERSTEDT.

Nå, hade de kommit redan, när Karl for hemifrån?

KARL.

Nä—āj! (paus) Men de kom just när jag for.

FRU SEGERSTEDT.

Hvilka då?

KARL.

Julfrämmandena.

FRU SEGERSTEDT.

Hvilka var de?

KARL.

(öfvermåttan likgiltigt)

Jag tror det var Viktor Segerstedt...

FRU SEGERSTEDT.

(ropar)

Viktor! Hvad säger du?

(Flickorna se sig om vid utropet och komma till).

ALMA.

Hvad berättar Karl?

FRU SEGERSTEDT.

(ifrigt)

Att Viktor skulle ha kommit...!

ALMA.

Hvarför har du intet berättat det förut —?

KARL.

Nå, — när ingen har frågat...

FRU SEGERSTEDT.

(för sig)

Tänk om han skulle kommit ändå!

ALMA.

Asch! — Karl narras bestämdt. Hur såg han ut?

KARL.

Nog vet du huru Viktor ser ut!

ALMA.

Du är odräglig. Det är bara för att göra sig viktig, som han sätter ihop det, tant!

FRU SEGERSTEDT.

(allvarsamt)

Karl ska inte narras för gammalt folk.

KARL.

Nej, därför tiger jag också!

ELISE.

(myndigt)

Hör nu herrn, han är god och talar rent ut...!
(Generalen och Vahrman komma in från fonddörren).

GENERALEN.

(klappar Vahrman gemytligt på axeln)

Se så, — nu kan vi förtjäna oss ett glas te!
Har fru Segerstedt teet i ordning? Jaså. Sänd med

detsamma bud på brännmästare Karlsson, jag behöfver honom några ögonblick som vittne. (Fru Segerstedt går) Och efter teet, — hör nu fru Segerstedt! (Hon vänder sig om) — efter teet ska vi ha upp en flaska af min gamla madera. Vi ska dricka härads-höfdingens skål. Den är inte tappad i går, min madera! (Fru Segerstedt går. Generalen ser Karl som står och bockar). God afton, unge man! Det är ju... är det inte en af bror Vahrmans pojkar?

VAHRMAN.

Det är min yngste.

GENERALEN.

Kors i alla dar! Stora karlen! Är du student redan?

VAHRMAN.

Nej, — han tänker bli i vår.

GENERALEN.

Och hvad tänker du sedan bli?

KARL.

(osäkert)

Ja... nu...

VAHRMAN.

Han ska väl försöka sig med några examina...

KARL.

(tvärt)

...För att knaggla mig till en kant af kronans brödkaka...

GENERALEN.

(häpen)

Hvad för slag? Knaggla dig till en kant af kronans brödkaka! — Är det så ungdomen i Finland talar om sin framtid?

VAHRMAN.

Det är bara dumma studentuttryck!

ELISE.

Är de så dumma? Jag har hört klokt och förståndigt folk säga detsamma.

GENERALEN.

(maliciöst)

Åhå! — också damerna taga del i diskussionen! Ja, ja, — emanciperade, förstås!

ELISE.

Jag är visst inte emanciperad såsom pappa menar det!

GENERALEN.

Huru använder du då dylika studentuttryck?

ELISE.

För att jag förstår dem så bra.

GENERALEN.

(spetsigt)

Hör nu mitt unga herrskap, — brukar den finska ungdomen tala så där blaseradt inför äldre folk?

ELISE.

Se så, nu ha vi fått pappa riktigt på det hala. Han förstår sig inte på oss det minsta. Han vet inte att det nu är bruket här hemma att tala som vore man minst hundra år gammal. Han vet inte att man ska vara trött och likgiltig, — det är modet nu. Och så ska man vara styf på sig. På sina bekanta ska man aldrig hälsa först, för då är man underdånig, då kryper man. Nej, man ska vinka sina bekanta till sig. Och om de då kommer, får man skratta åt dem som åt hypnotiserade. Men man ska aldrig gå till dem, — det är modet nu. Man ska vara riktigt bonddryg bara, — och byråkratisk!

GENERALEN.

(skrattar) *

Jo, det är en skön beskrifning! Ja ja, — Finland har gått framåt på alla områden, ser jag. (afbrytande samtalet). Men visa nu om det gått framåt också på musikens, — ni flickor!

ELISE.

Ja, vi ska spela. Men först ska jag berätta en stor nyhet. Kusin Fredrik lär inte komma ensam ut till Sättra i kväll...!

GENERALEN.

Nå, — hvem skulle komma med honom då?

ELISE.

Det var för resten rysligt dumt af Karl att berätta det för fru Segerstedt. Det ska naturligtvis bli en öfverraskning för henne! Jo, det är ingen annan än doktor Segerstedt själf!

GENERALEN.

(häftigt)

Hvem har sett honom?

ELISE.

(förundrad, saktare)

Det har Karl Vahrman —

GENERALEN.

(med en sträng blick på Karl)

Är det sant?

KARL.

Ja, — jag tyckte det var han, som åkte upp till oss. Jag mötte två herrar i allén, men det var skymt,

så jag kanske inte såg riktigt. (Fru Segerstedt kommer in).

GENERALEN.

Tyck inte härnäst någonting som inte är sant, min gunstig herre!

ELISE.

Hvarför vill pappa inte tro på att han kommer då?

GENERALEN.

(kort)

För att han inte gör det. — Seså, låt nu mig höra något af mina gamla stycken, — Trubaduren eller Friskyttan...!

ALMA.

Om jag bara kan dem...

GENERALEN.

Å-ja, — kom nu bara. (De gå till pianot, söka noter och börja spela Friskyttan. Generalen slår takten och Karl står i tankar).

VAHRMAN.

Nå, — ni är väl glad, fru Segerstedt, öfver att igen ha lif och rörelse på Sättra?

FRU SEGERSTEDT.

Naturligtvis lifvar det upp gamla sinnen...

VAHRMAN.

Och generalen är själfva älskvärdheten...

FRU SEGERSTEDT.

Ja, det är han... (Paus).

VAHRMAN.

(närmare)

Doktor Segerstedt har väl skrivit hem åtminstone, då han inte kommer själf, — om man inte sätter tro till hvad Karl berättar...

FRU SEGERSTEDT.

Nej, Viktor är nog kvar i London, jag har fått bref från honom helt nyligen...

VAHRMAN.

Det måtte vara viktiga skäl, som håller honom kvar där öfver julen...?

FRU SEGERSTEDT.

Det vet häradshöfdingen själf bäst. Parlaments-sessionerna...

VAHRMAN.

(afbryter)

Är svepskäl!

FRU SEGERSTEDT.

(ytterst förvånad)

Kan det vara möjligt? Och det verkliga skälet...?

VAHRMAN.

(slugt)

Hm! Man kan inte veta så noga. Hvad tror ni själf, fru Segerstedt? Kanske har han fått hemifrån något mycket tydligt råd att stanna borta öfver julhölgen?

FRU SEGERSTEDT.

(kallt)

Hvem skulle ha gifvit honom det?

VAHRMAN.

Hm! Möjligtvis hade ett sammanträffande mellan honom och generalen inte varit så behagligt?

FRU SEGERSTEDT.

Åh!

VAHRMAN.

Ja, de är ju politiska motståndare på sätt och vis...! Hm! (Ser på henne. Ändrar taktik och hviskar) Nå — jag ska då vara oförbehållsam. Jag har både skrivit och telegraferat efter honom. Och han kommer nog hit ännu i kväll.

FRU SEGERSTEDT.

(lifligt)

Har ni telegraferat, — häradshöfding Vahrman?

VAHRMAN.

Ja, — förvånar det er?

FRU SEGERSTEDT.

(ur fattningen)

Huru kan ni... huru vågar... (samlar sig) Hvarför har häradshöfdingen gjort det...?

VAHRMAN.

(med tonvikt)

För att ni alltid haft en tyst bundsförvandt i mig. Er son är till nytta för vårt finska parti. Och han ska bli det ännu mer. Kan jag göra något för er, gifva er några råd, eller hjälpa er på något vis, så lita på mig!

FRU SEGERSTEDT.

Men jag förstår inte...

VAHRMAN.

(öfverlägset)

Åh jo, hvad ni förstår, fru Segerstedt!

FRU SEGERSTEDT.

Omöjligt...!

VAHRMAN.

Ni förstår, säger jag. Vi och er son och ni med, fru Segerstedt, vi ha ett mål gemensamt. Och det ska vi nå!

EMMY.

(kommer in)

Teet är serveradt!

GENERALEN.

(afbryter spelet)

Godt! Vi ska gå in då. Men efter teet spelar vi mera.

ELISE.

Pappa riktigt plågar oss!

GENERALEN.

Det tål ni väl vid.

(Alla gå ut under replikerna, fru Segerstedt och Emmy bli kvar).

FRU SEGERSTEDT.

Har du sett till att sängkläderna i det blåa rummet blifvit uppvärmda för baron Fredriks räkning...?

EMMY.

Jaha — det har jag. (gladt). Det blir annat lif på Sättra, när baron Fredrik kommer, — han förstår att hålla glädjen vid makt —!

FRU SEGERSTEDT.

(afkylande)

Du har ett sätt att tala om baron Fredrik, Emmy, som vore han en af dina bästa vänner — !

EMMY.

Det är han också.

FRU SEGERSTEDT.

Jag känner sådana eleganta herrar tillräckligt, och jag ber dig hålla ögonen öppna, just nu, när herr Karlsson . . . !

EMMY.

Åh, mamma! Låt bli att tala om den där brännmästaren, nu till julen åtminstone!

FRU SEGERSTEDT.

(stiger upp)

Du har rakt inga skäl att förakta honom. (går in i matsalen).

EMMY.

(efter henne)

Åh mamma!

(Går sedan genom salen till tamburen. I dörren stöter hon på Karlsson).

KARLSSON.

God afton, fru Stjernfelt! Det var så att generalen skickade bud efter mig, och här är jag nu mangrant.

EMMY.

(kyligt)

Herr Karlsson är god och stiger in i matsalen de dricker te där som bäst...

KARLSSON.

Hm — det är så att...

EMMY.

Se så, följ nu med! (vill gå till vänster).

KARLSSON.

Jag kan nog vänta här, ska jag säga, bara jag fick tala med fru Stjernfelt under tiden...

EMMY.

Med mig? Om hvad då?

KARLSSON.

(småskrattar skämtsamt)

Nå — kantänka! Nog vet fru Stjernfelt det alltid!

EMMY.

Bästa herr Karlsson, ska vi nu inte lämna det där ämnet? Den saken kommer ni med både i tid och otid. Ni vet ju i alla fall hvad jag tänker...

KARLSSON.

Å — ja, — men det kan komma tider då fru Stjernfelt ångrar sig det, ska jag säga.

EMMY.

Hör nu, herr Karlsson, — kan vi inte vara goda vänner för det? Vi ska inte göra oss tråkiga bara. Herr Karlsson är en klok man, och ni ska inte vara envis —

KARLSSON.

Ska inte jag? Jag ska väl inte lämna halfgjord sak håller. Jag ska envisas tills det knäpper, ska jag säga. Mer än en skuta har blifvit fast i en smal vändning. (skrattar)

EMMY.

Herr Karlsson är verkligen originel. (vill gå)

KARLSSON.

Man kan bli originel för mindre, ska jag säga. Hör nu, lilla fru Stjernfelt, var hon inte inne nyss och såg efter unge barons rum — hva?

EMMY.

Än sedan?

(Bjällror komma närmare och stanna)

KARLSSON.

(hotar med fingret)

Aj, aj!

EMMY.

Nå, hvad nu då? Nu kommer de —!

KARLSSON.

(hotar vidare)

Aj, aj, aj!

(Emmy går till vänster. De andra komma brådslande in jämte henne. I detsamma tittar baron Fredrik v. Brinck in från tamburen med mössa och päls uppå).

BARON.

Nå, där är ni allihop! God kväll på Sättra!

ELISE.

(springer dit)

Kusin Fredrik!

GENERALEN.

(efter)

Så, — där är du ju min käre Fredrik! Välkommen till oss! (Omfamnar honom i dörren. Blir plötsligt varse doktor Segerstedt bakom honom i tamburen och går några steg baklänges som för ett varsel. Fru Segerstedt ser

hans rörelse och skyndar ut i tamburen. Baron kommer in, sedan doktor Segerstedt och hans mor).

BARON.

Och jag kommer inte ensam som ni ser. Jag har med mig ingen mindre julklapp än vår berömde landsman, doktor Segerstedt själf. Inte sant, — en riktig julöfverraskning? Han kom först i går från England. (Hälsar gladlynt).

VAHRMAN.

(som trycker Segerstedts hand)

Trifsammare här än i England! Välkommen!

(För honom fram till generalen, som står stel. Plötsligt likasom vaknar han och räcker doktorn ceremoniöst handen).

GENERALEN.

(tvunget)

Ja, det var verkligen en öfverraskning! Vi kunde ju inte vänta ett så rart julbesök.

SEGERSTEDT.

Nej, jag ville öfverraska min mor, därför skref jag ingenting.

(Hälsar på de öfriga och stannar hos modren).

GENERALEN.

(kallt)

Men ni har lyckats öfverraska också oss andra rätt mycket. — Nå, se där ha vi ju herr Karlsson,

god afton, — vi behöfver er för en underskrift och kanske...

VAHRMAN.

Nej, Alma och Karl, nu måste vi skynda oss!
Hvad tänker mamma om oss där hemma?

GENERALEN.

Ska bror fara nu? Just när herr Karlsson kommit för att bevitna handlingarna?

VAHRMAN.

Dem hinner vi med en annan gång. (tager afsked)

BARON FREDRIK.

(Samtidigt till Emmy, som han hälsat på)

Nej, nej, nej, jag försäkrar, att ni är riktigt saknad i Helsingfors!

GENERALEN.

(till Vahrman)

Än maderan då?

VAHRMAN.

Ja, den är det synd om, men när de väntar oss hemma, så måste vi fara.

VAHRMAN.

Godnatt fru Segerstedt —! (trycker hennes hand).

FRU SEGERSTEDT.

Hvad har häradshöfdingen menat med alt detta?

VAHRMAN.

Nu får fru Segerstedt sköta spelet själf. Er son är hemma och intet testamente underskrifvet ännu.

FRU SEGERSTEDT.

Åh, — tror ni jag skulle vilja —

GENERALEN.

Men så glöm åtminstone inte bort att komma igen annandag jul, den gamla dagen på Sättra! En liten svängom som förr i världen, för fyrti år sedan!
(Under tiden har generalen gått med ut i tamburen).

BARON.

(vänd till Elise)

Hvad i Herrans namn går det åt farbror, han ser ut som skulle han kommendera ett helt artilleri och tar emot oss som vi vore turkar.

ELISE.

Ja, jag begriper inte pappa.

BARON.

Segerstedt, jag tror vi med det samma flyr till vårt högkvarter för att rusta oss!

SEGERSTEDT.

Ja, det kunde minsann inte skada —

BARON.

Hör du Elise, du kunde just vara så englamild och lysa oss dygdens smala stig dit upp medan...

GENERALEN.

(som just inkommer, afbryter med en tämligen ilsken min och ton)

Det brinner lampa i trappan.

BARON.

(med skämtsamt spelad fruktan, liksom försvarande bak sin rygg Segerstedt)

Ja ja — kors — gubevars — —! (retirerar ut med Segerstedt bakom sig.)

ELISE.

Men hvad går åt er? Ska jag spela piano, pappa?

GENERALEN.

Du, Elise, — och ni fru Stjernfelt, — lämna oss ett ögonblick! Jag har litet att tala med fru Segerstedt... (de gå och se sig om) Var så vänlig och sätt er, fru Segerstedt! Ni har beredt mig en liten öfverraskning, som jag måste tacka er för. — Säg mig, hvarför har ni inte ansett det mödan värdt att följa de små vinkar jag gaf er vis à vis er herr son?

FRU SEGERSTEDT.

Dem har jag följt.

GENERALEN.

Och ändå är han här?

FRU SEGERSTEDT.

Jag kunde inte befälla honom, — det hade väkt hans misstänksamhet...

GENERALEN.

Men ni har lofvat mig uttryckligt att jag aldrig skulle träffa honom här på Sättra. Mins ni det?

FRU SEGERSTEDT.

Det är emot mina tydliga afrådanden han kommit hit. Fråga honom själf, baron Brinck!

GENERALEN.

(plötsligt och häftigt)

Åh, fru Menlös! (Går och ser efter att dörrarna äro stängda). Tror ni inte jag redan känner er, med er beräknande kallblodighet? Ni har velat föra ihop oss och ställa till en katastrof, — neka inte! Ni känner mitt häftiga lynne och vet huru lätt jag kan förgå mig. Nu har ni räknat ut de fördelaktiga följderna, som ett sådant fall kunde ha för er, och er herr son! Men jag ska inte förgå mig, ser ni! Jag känner den där lurande bakslugheten bakom er rörande hjälplös-

het — jag känner den, och jag är beredd att möta den.

FRU SEGERSTEDT.

Men, gode baron...

GENERALEN.

Motsäg mig inte! Det är onödigt att påminna er om hvad jag gjort för er, — ni har glömt det såsom jag själf. Men jag kan inte hålla mig från en förebräelse. Har jag förtjänt att ni ännu efter tretti år vill hämnas? Har jag då ingenting godtgjort? Ni har själf engång medgifvit att ni intet mera kunde fordra af mig. Kom ihåg att jag försökt försona det förflutna som en gentleman!

FRU SEGERSTEDT.

(resigneradt och värdigt)

Det är inte jag, som kallat min son hem från England, — det är häradshöfding Vahrman, som gjort det mig ovetande.

GENERALEN.

(slagen)

Vahrman! (hemtar sig, uppretad) Blanda inte in min gamle vän i edra kalkylerade handlingar! Vahrman har i dag med öppen förtrolighet talat till mig, — han har ingenting dolt. Men ni har aldrig varit öppen emot mig. Ni har länge burit ett lömskt agg till mig, jag har känt det. Och det är detta agg, som

nu vill förstöra den sista stunden af trefnad i en gammal enslings glädjelösa lif! Jag borde aldrig tillåtit er att sätta er fot inom detta mitt gamla fädernehem. Men jag trodde på mänskliga strängar äfven hos er, som jag kände dem dallra hos mig. Huru har ni lönat mig? Jo, ni har förgiftat detta mitt gamla hem för mig!

FRU SEGERSTEDT.

Det är hårda ord ni säger, baron Brinck! Det borde ni inte göra engång till er tjänarinna. Under mer än tjugu år har det rådt fred emellan oss, — en fullkomlig fred med så mycken tacksamhet från min sida, som min karga natur förmått frambringa. Och ni gör inte rätt, baron Brinck, i att rifva upp de länge sedan helnade ärren. Ni gör inte rätt i att tvinga min gamla blod att forsa med ny fart. Betänk baron, att ni på grund af er olyckliga misstänksamhet förstör ålderdomens lugn för en gammal kvinna, som gjort hvad i mänsklig makt står för att glömma och försona sig med sitt öde. Akta er att inte ni ångrar er! Ni kan förstöra ert eget lugn också, — ty ni vet att jag har svårt att förlåta!

GENERALEN.

Er förlåtelse behöfver jag inte! Jag råder er bara att spela ärligt spel, ty märker jag att under er sons härvaro gömmer sig en af edra gamla intriger, så

är det slut mellan oss. Jag jagar er på porten —
hör ni!

FRU SEGERSTEDT.

(halft föraktfullt)

Det kan ni göra, baron Brinck, — och jaga ert
samvete sedan samma väg!

GENERALEN.

Ni är djärf, fru Segerstedt!

FRU SEGERSTEDT.

Nej, jag är trött. Jag är likgiltig. Det är min
styrka!

GENERALEN.

Tänk på edra barn!

FRU SEGERTSEDT.

Det har jag gjort redan i tretti år — nu kan
de tänka för sig själfva!

GENERALEN.

(hastigt)

Hvad ämnar ni göra, fru Segerstedt? (paus) Ah
— jasså! Men ingen ska tro er, fru Segerstedt.

FRU SEGERSTEDT.

(lugnt)

Ni är ju rädd, baron Brinck! Jag förräder ingen. Jag börjar bara tänka på mig själf. Vid fyllda femti år är det inte för tidigt. — Tänka på mig själf, såsom ni gjort det under hela ert lif, herr baron!

(Ridå).

Andra akten.

(Julkvällen i skymningen. Samma sal som förut. En julgran, ett bord med julgranstillbehör, en trappstege. Fru Segerstedt sitter vid bordet och knyter trådar om konfekt och äppel. Segerstedt hänger upp dem).

SEGERSTEDT.

Du hade rätt, mamma, — jag borde inte ha kommit hem.

FRU SEGERSTEDT.

Det kan ju inte hjälpas numera; — om du inte reser strax igen —

SEGERSTEDT.

Nej, — det duger inte. Hvad skulle Vahrman och alla mina valmän säga? Jag, som kommit hem från England enkom för deras skull...

FRU SEGERSTEDT.

Hvarför då?

SEGERSTEDT.

Nog vet du väl det, mor!

FRU SEGERSTEDT.

Jag har inte brytt mig om att forska ut er. Jag vill inte blanda mig i er politik...

SEGERSTEDT.

Det är nog rätt af dig, men nog vet du väl ändå, att jag kommit hem för att vinna generalen för vårt parti —?

FRU SEGERSTEDT.

Jag har tänkt något ditåt för mig själf. (ser upp)
Nå — går det inte?

SEGERSTEDT.

Om det går? Nej, det är inte värdt att försöka håller, generalen vänder ryggen till, så snart han får syn på mig.

FRU SEGERSTEDT.

Åh!

SEGERSTEDT.

(närmare)

Säg mig, mamma, — hvad är det generalen egentligen har emot mig?

FRU SEGERSTEDT.

Vet jag det! Det är väl din fennomani —

SEGERSTEDT.

Nej, nej! Han är als inte farlig partiman eller svekoman. Det är det inte. Det är något helt personligt, — jag har märkt det!

FRU SEGERSTEDT.

Det är väl för han anar din mission —!

SEGERSTEDT.

Min mission! Ja, den förefaller mig litet löjlig i det hela. Men jag ville gärna vara några dagar med dig, mamma, — och så måste jag lyda mina valmän, tyvärr! Därför är det jag kom.

FRU SEGERSTEDT.

Du ska ha tålmod.

SEGERSTEDT.

Hm! Jag förundrar mig öfver att Vahrman inte förutsett generalens ovilja. Den stjalper ju altsammans. Och så blir min ställning odräglig. Det tar på min ambition att bemötas ohöfligt.

FRU SEGERSTEDT.

(fundersamt)

Tänk om det ändå skulle finnas någon annan grund till generalens ovänlighet.

SEGERSTEDT.

(ifrigt)

Hvilken då?

FRU SEGERSTEDT.

(fundersamt)

Hans dotter —

SEGERSTEDT.

(förvånad)

Fröken Elise?

FRU SEGERSTEDT.

Just hon!

SEGERSTEDT.

Nå —?

FRU SEGERSTEDT.

Generalen vill gifta bort henne —

SEGERSTEDT.

Nå, — än sen?

FRU SEGERSTEDT.

Du kan vara i vägen för hans planer med henne
och baron Fredrik!

SEGERSTEDT.

Nu blir du löjlig, mamma!

FRU SEGERSTEDT.

(tänker tala, men säger ingenting).

SEGERSTEDT.

(intresserad mot sin vilja)

Gamla, fåfänga mödrar tycka alltid att deras söner är don Juan själf.

FRU SEGERSTEDT.

Jag har inte skämt bort dig med smicker i den vägen.

SEGERSTEDT.

Ånej! Men den suppositionen duger inte ändå! Vi ha ju sett hvarandra bara några gånger förut, fröken Elise och jag...

FRU SEGERSTEDT.

Ja ja, vi ska lämna den förklaringen då —!

SEGERSTEDT.

Du är en liten rolig mor, det är du! Nu går jag och styr om mina julklappar...

FRU SEGERSTEDT.

(efter honom)

Tålmod bara, Viktor! Generalen är inte god att komma tillrätta med.

SEGERSTEDT.

(skall just öppna fonddörren, då han vänder om och stannar framför sin mor.)

Och du tror verkligen att... att det där kunde vara fallet?

FRU SEGERSTEDT.

(ser på honom, derefter)

Ja — någon förklaringsgrund ska det väl finnas!

SEGERSTEDT.

(skrattar och går ut i fonden, där baron syns vid skrifbordet).

ELISE.

(kommer in från höger med ett paket)

Tror fru Segerstedt att jag vågar bedja doktorn skriva en julklappsvärs?

FRU SEGERSTEDT.

Ja, det tror jag han gör gärna.

ELISE.

Då gör jag det bestämdt.

FRU SEGERSTEDT.

Jag viste inte ni kände hvarandra förut, fröken Elise.

ELISE.

Åh, det är så lite, så! Jag har en sådan dum respekt för honom ännu.

FRU SEGERSTEDT.

Hvar var det ni gjorde bekantskap?

ELISE.

Jag mins det knappast. Jag tror det var på skridskoklubben... (går till fonddörren).

FRU SEGERSTEDT.

Ja, han är därinne med baron Fredrik. (går).

ELISE.

(knackar på).

BARON.

(inifrån)

Hvem är det?

ELISE.

Det är bara jag. Får man komma in?

BARON.

Nej, — det låter man vackert bli med — !

ELISE.

Jag måste få rå om doktor Segerstedt en minut.

BARON.

Han sitter här i full skaldehyra och får inte störas —

ELISE.

(ropar)

Doktor Segerstedt! Kom ut till mig ett ögonblick!

BARON.

(öppnar dörren och släpper ut Segerstedt)

Här har du julklappsskalden då! Far inte illa med honom! Jag lånar honom åt dig bara på några minuter! (slår igen dörren om sig).

SEGERSTEDT.

Nå — fröken Elise?

ELISE.

Snälla, söta doktor Segerstedt, — jag måste få en riktigt kvick värms på en julklapp till pappa. Det är ett par tofflor, som jag själf broderat —

SEGERSTEDT.

Jag lofvar ingenting kvikt, om jag kan skriva någonting als.

ELISE.

Visst ska ni skriva någonting kvikt. Seså! (Går till bordet). Hjälp mig nu ni, som är en riktig poet!

SEGERSTEDT.

Jag är just ingen riktig poet längre!

ELISE.

Kantänka! — Ni som skrivit en hel diktsamling!

SEGERSTEDT.

Det har alla möjliga, som är ännu mindre poeter än jag.

ELISE.

Det hjälper inte! Fundera nu öfver, medan jag springer efter bläck och penna! (Ut till vänster. Om ett ögonblick igen med skrifdonen, dem hon placerar på bordet framför Segerstedt). Se så, — här är de nu! Har ni tänkt ut något, doktor Segerstedt —?

SEGERSTEDT.

Om jag nu inte får inspiration?

ELISE.

Så skrif utan!

SEGERSTEDT.

När har ni hört att poeter skrifva utan inspiration?

ELISE.

När de skrifva dåligt.

SEGERSTEDT.

Ni är inte god att munhuggas med, fröken Brinck.

ELISE.

Därför ska ni inte göra det. Seså, kom nu hit i soffan! (Har Segerstedt att sätta sig bredvid sig.)

Och nu ska vi författa något riktigt djärft, — det tycker pappa bäst om.

SEGERSTEDT.

Männe just det?

ELISE.

Jo det gör han visst! Ju djärfvare, desto bättre. Han blir aldrig ledsen öfver sådant, — han blir bara likasom litet flat. Jag tror inte han är van vid att man skämtar med honom.

SEGERSTEDT.

(ritar med pennan)

Ni är mig just en snäll dotter, fröken!

ELISE.

Men ni är ingen snäll poet. Se så, — skrif nu!

SEGERSTEDT.

Det går inte.

ELISE.

Inbilla mig inte håller att ni glömt skrifva värs! En poet förblir alltid poet. Han kan inte bli någonting annat.

SEGERSTEDT.

Åh jo, — hvad han det kan!

ELISE.

Men aldrig någonting helt och dugligt!

SEGERSTEDT.

(ändrar ton)

Hvarifrån har ni de där åsikterna om poeter, fröken Brinck?

ELISE.

Inte vet jag någon bestämd sida i en bok, där det står. Jag har det nu i allmänhet bara, — kanske ur luften —!

SEGERSTEDT.

Nej, det är just därifrån ni inte har det. Det lät så öfvertygande, när ni sade det.

ELISE.

(drager sig litet ifrån honom)

Jaså, ni vill säga mig artigheter.

SEGERSTEDT.

Det är alltid roligt att säga angenäma saker.

ELISE.

Ni är alldeles för uppriktig, doktor Segerstedt.

SEGERSTEDT.

Jag glömmer så lätt att vi är så rysligt främmande för hvarandra.

ELISE.

Ja, vi är mycket främmande — ännu!

SEGERSTEDT.

Och så glömmer jag att ni är en ung flicka, som man bör prata skräp med.

ELISE.

Det märker jag då inte als! Nej hör nu, — nu ska vi författa!

SEGERSTEDT.

Nej, vi ska prata allvar!

ELISE.

Allvar! Med en ung flicka!

SEGERSTEDT.

Ja, för ro skull.

ELISE.

Det blir inte roligt för er!

SEGERSTEDT.

Bry er inte om det!

ELISE.

Jag har aldrig något nöje, när jag vet att andra har tråkigt.

SEGERSTEDT.

Ni talar så mycket förnuftigare nu, än när vi träffades sist.

ELISE.

(ser upp)

Hvar var det?

SEGERSTEDT.

I Helsingfors...

ELISE.

På en utfärd?

SEGERSTEDT.

På en utfärd i skären! (paus) Kommer ni ihåg det!

ELISE,

(likgiltigt)

Jag mins att det var vackert väder.

SEGERSTEDT.

Och jag mins att det regnade. (paus) Och att ni hade en blå klädning.

ELISE.

Men pappas julklappsvärs!

SEGERSTEDT.

Jag bara hämtar inspiration.

ELISE.

Hvarifrån?

SEGERSTEDT.

(smått patetiskt)

Af våra gemensamma minnen!

ELISE.

Nu tror ni jag är dum!

SEGERSTEDT.

Huru märkte ni det?

ELISE.

Det slog kluck i er hals!

SEGERSTEDT.

Ni märker ändå rätt mycket, fröken Elise!

ELISE.

Alt, utom er inspiration...!

SEGERSTEDT.

Hvarför ska jag egentligen skriva å edra vägnar?
Ni kan nog göra det själf.

ELISE.

Seså! — Sträjkar ni nu?

SEGERSTEDT.

Hälst det.

ELISE.

(kort)

Som ni vill. Jag ska inte besvara er vidare. (stiger upp).

SEGERSTEDT.

Jo, lofva mig att ni gör det, — i något annat ärende!

ELISE.

Man vet ju aldrig, när ni är villig.

SEGERSTEDT.

Det ska man gissa sig till! (Elise vill gå.) Fröken Elise! Har ni mycket att göra?

ELISE.

Huru så?

SEGERSTEDT.

Kanske ni eljes ville prata bort en stund till?

ELISE.

(sätter sig på soffkarmen)

Ja, men då ska ni prata fort.

SEGERSTEDT.

Jag tycker vi borde komma bättre öfverens och inte alltid gnabbas. Det vore så roligt att engång tala med er utan kvickheter.

ELISE.

Åh — det gör ni ju som oftast!

SEGERSTEDT.

Ser ni där! Gissade jag inte att ni skulle svara så? Jag kan det utantill. Men ni gör det för att ni inte är säker på mig. Ni tror... ni tror... ja, jag vet inte huru jag ska säga det, ni tror att jag drifver litet med er!

ELISE.

Åhå — doktor Segerstedt, tror jag det?

SEGERSTEDT.

Men det gör jag inte.

ELISE.

Nu talar ni verkligen alldeles utan kvickheter!

SEGERSTEDT.

(litet flat)

Ska vi då taga ihop med käbblet igen?

ELISE.

Häldre det, än dumheter!

SEGERSTEDT.

Så vi till slut inte vet ut och in på hvarandra?

ELISE.

(med tonvikt)

Det ska man gissa sig till!

ALMA.

(in från tamburen med muff och kappa)

Åh — hå! Det är full dispyt, hör jag. God dag!

ELISE.

(emot henne)

God dag, Alma! Doktorn vill vi ska tala utan kvickheter, kan du tänka. Men så tag då kappan af dig!

ALMA.

Nej tack, — jag har bara några minuter på mig. Jag kom för att lämna ett bref till tant Segerstedt, sen ska jag strax bort igen. Vill du söka reda på henne, Elise?

ELISE.

(i det hon går)

Det vill jag. Doktorn hjälper kappan af Alma så länge.

SEGERSTEDT.

(vill hjälpa kappan af henne).

ALMA.

Nej tack! Säg hellre hvad ni disputerade om, när jag kom!

SEGERSTEDT.

Det var bara dumheter.

ALMA.

Pratar en gammal karl dumheter med en ung flicka?

SEGERSTEDT.

Det beror på...

ALMA.

(afbryter)

— om det är tacksamt, ja. Tänk att jag trott du vuxit ifrån det, Viktor!

SEGERSTEDT.

(leende)

Åh, åh, — så sträng!

ALMA.

Ja, jag förstår inte karlarnas smak att skämma bort dylika små flickor med dumt prat. Det förvrider deras omdöme och sätter dem allehanda galna tankar i hufvudet.

SEGERSTEDT.

Det är inte sagdt att tankarna är så galna. Hennes tankar, förstås!

ALMA.

Åhå! — Ser man på! Skulle Elise verkligen ha några tankar, hon?

SEGERSTEDT.

Det kan nog hända. Hon har ju umgåtts med dig så mycket.

ALMA.

Du är elak, tror jag!

ELISE.

(in med fru Segerstedt)

Nå ha ni nu pratat trigonometri under tiden? Här är fru Segerstedt, som jag tog direkte från tårtgräddningen.

ALMA.

(tager fram brevet)

God jul, tant! Pappa bad mig personligen lämna fram det här brevet. Jag skulle få ett muntligt svar bara.

FRU SEGERSTEDT.

(ögnar igenom det, för sig)

Ja, ja, — det var som jag tänkte! (sätter det förtrytsamt in i kuvertet igen) Svara du din far nej! — Säg det flera gånger!

ALMA.

Det är tydligt åtminstone.

SEGERSTEDT.

Hvad är det för hemligheter mamma har med häradshöfding Vahrman?

FRU SEGERSTEDT.

Det är bara julhemligheter...

SEGERSTEDT.

Ledsamma julhemligheter, — det är märkvärdigt.

ALMA.

Nej, nu ska jag åstad igen... Var det nej, nej, nej, jag skulle svara? Hoppas få tala mera med Viktor härnäst. Adjö, adjö! Han är inte riktigt lik sig, tycker jag. (De följa henne till tamburdörren, fru Segerstedt går ut till vänster).

BARON.

(in från fonden)

Adjö! adjö! Var hon här och gaf dig en uppsträckning, Segerstedt? Jag tyckte så därinne. Hon är förfärligt positiv...

ELISE.

Tala inte illa om Alma, när hon är borta.

BARON.

Fastän hon är borta, ska du säga.

ELISE.

(vid julträdet)

Fredrik, kom och hjälp mig med granen!

BARON.

(slår sig ned i soffan, gäspar)

Jag orkar omöjligt inte. Gå du och hjälp henne Segerstedt! Jag är öfveransträngd.

ELISE.

Har du ansträngt dig med att sofva fjorton timmar i natt igen?

BARON.

Också det. Men så har jag slitit ut mig med att fundera öfver farbror, hvarför är han i ett sådant misshumör? Nu på själfva julaftonen? Han, som längtat så efter den.

ELISE.

Han har fått ledsamma bref från Ryssland, men det går öfver till kvällen.

BARON.

Ledsamma bref! Åh, — det vänjer man sig vid! Och dessutom är han inte här för att läsa ledsamma bref från Ryssland. Hvarför tror du de precis är ledsamma, Elise?

ELISE.

Herregud, — för att han är ledsen, vet jag!

BARON.

Nej, du! Säg hellre hvad han gjort de sista dagarna?

ELISE.

Han har suttit öfver sina papper dagarna i ända, och så har han ätit och druckit...

BARON.

Nå se där! Var inte Vahrman också hos honom i går? Min begåfvade vän Segerstedt kunde just slå sitt klingande hufvud ihop med våra för att fundera öfver det här. Det är rasande kinkigt! Nå, så fundera nu också ni, därborta! Har han juridiska trassel för sig? Där har vi det — han processar! (Emmy in från vänster, baron reser sig litet i soffan) Det var väl ni kom, fru Stjernfelt. Kom hit och hjälp mig att fundera ut hvarför farbror generalen är vid så dåligt lynne!

EMMY.

Det kan jag rakt inte.

BARON.

Nå, ni säger åtminstone ärligt ifrån, att ni inte kan fundera. Men det hjälper inte mig. Jag måste väl fråga honom själf då. Eljes förstör jag min hälsa på detta här...

ELISE.

(till Segerstedt)

Nu kan Fredrik och fru Stjernfelt just göra julgranen i ordning. Vi går in och fortsätter julklapps-
värserna... Nu måste de bli af!

SEGERSTEDT.

Ska vi besluta det? (de gå in i fondrummet).

BARON.

Fru Stjernfelt, tycker ni inte att de där två skulle passa bra åt hvarandra?

EMMY.

Det har aldrig fallit mig in.

BARON.

Men nu fäller jag det i er. Säg mig hvad ni tycker!

EMMY.

Jag har alltid tänkt mig Elise och baron själf...

BARON.

Åh, — det tror jag vi just inte är för angelägna om. Men de där två, de har likasom äktenskapstyeke.

EMMY.

Viktor får nog se sig om efter en anspråkslösare ...

BARON.

Han, som är på väg till senaten! — På den nya vägen, förstås. Det är jag inte.

EMMY.

Det är en annan sak med er, herr baron ...

BARON.

Ni är gammalmodig, fru Stjernfelt. Nu för tiden gäller ingenting annat än den personliga förtjänsten.

EMMY.

Och det tror ni, baron Brinck!

BARON.

Ja, — med min allestädes närvarande reservation, nota bene!

EMMY.

Häldre än baron pratar emot sin öfvertygelse, kunde ni hålla i stegen, medan jag fäster äpplena där högre uppe.

BARON.

(upp ur soffan)

Ja, gör det!

EMMY.

Men håll stadigt fast, så att jag inte faller med
stege och alt!

BARON.

Fall på bara! (breder ut armarna).

EMMY.

(pröfvar stegen)

Nej, jag vågar inte. Om baron går dit upp, så
håller jag i stegen...

BARON.

Nå, men, — det är ju ingenting roligt för mig!
Asch, seså! Passar det sig att vara tillgjord mellan
så gamla bekanta som vi är? Vi ha nog haft värre
för oss, vi två.

EMMY.

Ja, men jag har bättrat mig, så ni inte kan tro det...

BARON.

Det är dumt af er, det. Seså, gå nu!

EMMY.

Nej, jag går inte.

BARON.

Har ni glömt bort att skämta, fru Stjernfelt?

EMMY.

Å — ja! Till största delen.

BARON.

Och jag, som just lofvat mig så mycket nöje af er här på landet...

EMMY.

Och det skulle jag tro!

BARON.

Vore det så underligt då?

EMMY.

Nej, — men om ni tänkt så förut, skulle ni ha sagt mig det längesedan.

BARON.

Det kan ni ha så rätt i, fru Stjernfelt. Jag vill inte inbilla er någonting.

EMMY.

Vet ni, baron Brinck, — det är märkvärdigt hvad ni kan få mig att glömma det nyss förflutna...!

BARON.

Hvilket då? Att gå upp till väders? — Ja, det glömmet ni totalt!

EMMY.

(allvarligare)

Nej, inte det, utan det med min man...

BARON.

Nå, det är ju bäst vi glömmer det! Han var litet för glad, Stjernfelt, och litet för permanent glad!

EMMY.

Ni var själf inte mindre glad, baron Brinck.

BARON.

Jo, lite — lite mera spontant! Men jag håller ihop desto längre, jag.

EMMY.

Ånej — ni har blifvit mycket äldre...!

BARON.

Har jag?

EMMY.

Och ni har fått ett sådant trött drag...

BARON.

Nej stopp! Nu skämtar ni. Jag har inga drag als. Och har jag något drag, så är det ett drag åt fanders. Jag har litet större läkarpraktik och mycket större skulder, — det är hela det trötta draget.

EMMY.

Det är bara ert sätt att tala!

BARON.

Försök inte bli känslsam med mig, det går inte!
Det skulle vara roligare om fru Stjernfelt nu gick dit
upp engång...

EMMY.

Men...

BARON.

Inga men! Var nu inte sjåpig! Klif på bara!
(Hjälper henne uppför stegen) Se, så där! (Hon snafvar
på sitt skoband). Nå, bättre upp, bättre upp!

EMMY.

Mitt skoband har gått löst, — jag måste ner igen
och knyta till det.

BARON.

(motar henne)

Nej, hålls där uppe bara! Jag kan knyta det,
jag, som är här nere.

EMMY.

(vill ner)

Jo, det skulle taga sig vackert ut!

BARON.

Hålls där, säger jag! Här är bandet nu! (Dra-
ger fram hennes fot).

EMMY.

Hvad tänker baron på?

BARON.

(får fatt i foten under hennes motstånd)

Det vet ni mycket väl! Jag tänker knyta ert
skoband, — det tänker jag.

EMMY.

(ger med sig)

Åh, så envis!

BARON.

(knyter bandet)

Nå, ni har ju helt vackra skor, och edra fötter är
minst lika små som förut! Hvarför då gömma dem?

GENERALEN.

(har kommit in från tamburen, stannar en stund och be-
traktar dem, utan att de se honom).

Kors en så liten näpen herdescen! Jag tror Fre-
drik tar lektioner som kammarjungfru. (Emmy far
ihop).

BARON.

(helt lugnt utan att vända sig eller afbryta sitt förehållande)

Ja, jag skulle minsann behöfva litet mera öfning. Det är så länge sedan jag snörde en fruntimmers sko. I vanliga fall är det obekvämt. Men det här är bekvämt. Se så, nu är det färdigt! Vi kan fortsätta med granen nu, fru Stjernfelt.

GENERALEN.

Fru Stjernfelt väljer värligen litet besynnerliga attityder för att låta betjäna sig...

FRU STJERNFELT.

Jag klär julgranen, vet jag. Jag är inte lång nog att räcka...

GENERALEN.

Kallas det nu för tiden att klä julgranen, när ett fruntimmer flyger upp på en stege, för att låta en herre knyta sina skoband?

BARON.

Jag vet inte om det är den tekniska termen. Hvilket namn hade det i farbrors ungdom?

GENERALEN.

(kort)

Imbecil!

BARON.

Farbror lille, kom hit ett ögonblick och var imbecil i mitt ställe, så ska jag räcka fru Stjernfelt mera konfekt och äpplen!

GENERALEN.

(smått afväpnad)

Tack! Fru Stjernfelt får nöjas med dig ensam vid sina fötter! (vill gå in i sitt rum).

BARON.

Gå inte dit, farbror! Julklappshemligheter!

GENERALEN.

(misslynt)

Man har ju ingen vrå för sig själf i sitt eget hus, engång!

EMMY.

Nu är det färdigt. (Baron hjälper ned henne. Hon går ut till vänster).

BARON.

(fram emot generalen)

Hör nu farbror! Hvarifrån kommer farbrors dåliga lynne i dag?

GENERALEN.

Är det fasoner af dig att ställa till dylika scener med min hushållerskas dotter? Tänk på att du är i mitt hus!

BARON.

Det märker jag nog, utan att tänka på det. Men säg, — får man verkligen inte mera vara artig mot damer här i huset?

GENERALEN.

Det där nyss med stegen var redan opassande. Men att du knyter hennes skoband kallar jag minst sagdt... (söker ord)... osnyggt! Tänk om Elise eller fru Segerstedt fått se dig i den där ställningen!

BARON.

Elise hade skrattat sig till döds, och fru Segerstedt hade inte svimmat håller.

GENERALEN.

Men med dylikt förlorar du din respekt i huset.

BARON.

(ler)

Hvad ska jag med den och göra?

GENERALEN.

Den kan komma dig till pass engång —!

BARON.

Huru sa farbror? Hörde jag rätt? När då?

GENERALEN.

(kort)

När du blir fideikommissarie här med tiden.

BARON.

(tviflande)

Åh — fan!

GENERALEN.

(bortvänd)

Det är min julklapp till dig. Jag adopterar dig.

BARON.

(står handfallen)

Ja, hvad i helvete kan jag göra till det? Hör nu farbror! (tager honom om skuldrorna) Skämtar inte farbror? Är det bara ett sätt och göra mig riktigt flat?

GENERALEN.

Det är fulla allvaret. Det är inte din förtjänst, — det är fideikommiss-stadgarnas — samma stadgar, som medge att allt kan göras om intet igen. Sätra kan gå till Elise, eller till den jag vill adoptera i ditt ställe...

BARON.

(öfvertalande)

Nå, men det vill farbror naturligtvis inte. Farbror är en hedersman. (smeker honom).

GENERALEN.

(med tonvikt)

Jag är inte död än! Du är ju ännu värre än far din med ditt lättsinne...!

BARON.

Åh! — det är mitt goda lynne, farbror. Jag låter bara ingenting gå mig till sinnes...

GENERALEN.

(allvarsamt)

Det skulle du låta mina ord göra, kära Fredrik! (Går ett slag med armen om hans skuldror). Du har ett för godt namn för att spolia dess anseende...

BARON.

Kära farbror, var inte barnslig! Jag är en mycket gammal karl redan —!

GENERALEN.

Desto värre att sådant som detta här med fru Stjernfelt kan komma i fråga. Låt bli det härefter! Du stöter därmed flere än mig! Förstår du inte? Det fins någon här i huset, som ser upp till dig, och du vill ju inte sära henne? Man ska inte lättsinnigt störa oskuldens lugna själslif. Fundera nu öfver det, och kom till ett godt beslut för hennes och din

gamle farbrors skull! (Generalen öppnar fonddörren. ser Elise och Segerstedt lutade nära hvarandra öfver ett pappersark. Båda fara upp. Generalen stannar ett ögonblick, går sedan in. Dörrarna bli öppna).

Ni måste förlåta att jag stör er, mina dufvor! Jag har litet att bestyra här ensam. Skaldeyran kan ju fortsättas i ett annat rum, eller hur? Elise, Elise, — poeter är inte riktigt bra för helt unga flickor!

BARON.

(tager under tiden fundersamt fram en cigarr, slår sig ned i soffan och tänder den)

Således ändå rangerad karl!

GENERALEN.

(fortsätter medan Segerstedt fäller ett papper)

Nå, får herr Segerstedt småningom sina papper samlade? Hör nu, min unge herre, man ska inte tappa konsepterna, isynnerhet när man är politiker! — Seså! (Skjuter retsamt, med halft våld ut dem, och slår igen dörrarna. Baron ser kritiskt på dem ur soffan. Segerstedt halft ond).

ELISE.

(brister ut i ett gladt skratt och slår ihop händerna).

Åh, så pappa kan vara utstuderadt gemen!

BARON.

Du har ju intet medlidande med Segerstedt, Elise! Se nu på honom! Han ser ut som ett upp-

och nervändt frågetecken. Morska upp dig, Segerstedt! Jag ser att du inte är van att nappas med generaler

ELISE.

(till Segerstedt)

Ja, måste man inte ha respekt för pappa?

SEGERSTEDT.

(tvunget)

Så mycket man kan.

ELISE.

Kan? Man måste!

BARON.

Hör nu! Ska ni inte skriva en elegi öfver fadersmyndigheten och klistra den på en käpp, som jag tänker gifva farbror till julklapp?

ELISE.

Också Fredrik försöker bli elak. Jo det är en skön fridens fest, den här julkvällen! Doktor Segerstedt, — pappa skämtade ju bara. Ni är bara inte van vid hans skämt, — det är saken!

SEGERSTEDT.

Jag tror jag får litet svårt att vänja mig vid det...

BARON.

Det går nog, bara man inte har för uppstudsigt själfkänsla. Farbror är mild som en polisförordning och godlynt som en tidningspolemik. Du förstår dig inte på honom!

ELISE.

Ja, det fins ingen mera i grunden godhjärtad och präktig människa än han är. Han har bara sitt sträfva sätt. Jag är riktigt rädd att doktor Segerstedt tar humör öfver hans skämtsamhet.

SEGERSTEDT.

Fröken misstar sig. Jag tar aldrig humör öfver skämtsamhet.

ELISE.

(tvekande)

Om jag vore säker på det bara! Men visa nu att ni inte gör det, genom att laga värserna färdiga med mig!

SEGERSTEDT.

(ironiskt)

Med förtjusning! (de gå ut till vänster).

BARON.

(skickar en stor röksky mot taket)

Puh!

GENERALEN.

(kommer in hastigt)

Hvar tog Elise vägen?

BARON.

(pekar på dörren)

Hon gick med julklappsskalden.

GENERALEN.

(till dörren, hejdar sig)

Känner du till den där doktorn?

BARON.

Åh — ja!

GENERALEN.

Jag ville ha litet reda på honom, efter han nu är vår gäst engång.

BARON.

Ja, det är inte för mycket.

GENERALEN.

Huru har han fått sin doktorstitel?

BARON.

Jaha, — det börjas naturligtvis med titlarna! Sin titel? Jo, den har han fått på vanligt ärligt vis.

GENERALEN.

Huru då?

BARON.

Såsom jag själf, till exempel. Han har läst några böcker, och så har han berättat om hvad det stått i dem för några gamla professorer, som läst samma böcker förut.

GENERALEN.

Och hans anseende?

BARON.

Stor fennoman!

GENERALEN.

Nej, hans anseende som människa menar jag. Jag bryr mig inte om edra språkstrider. Har han inte sålt sig åt det finska partiet? Han gick ju i svensk skola och slog om senare som student.

BARON.

Farbror har ju bra nog reda på honom. Hans omslag skedde väl af öfvertygelse —

GENERALEN.

Eller af äregirighet! En finsk demagog på svenska!

BARON.

Det heter alltid att folk säljer sig. Farbror själf har sålt sig militarismen i våld. Man får ju lof att lefva, vet jag.

GENERALEN.

Men han har gjort det af beräkning —

BARON.

Det är ju öfverlägsnare att inte sälja sig blindt och af dumhet. När man ändå måste det.

GENERALEN.

Är han då en sådan förmåga, som de göra honom till?

BARON.

Å — ja! Han tänker klart och skrifver bra. Det kallas ju förmåga bland dem, som kan ingendera.

GENERALEN.

Men är han inte fantast?

BARON.

Han vill väl något godt, och då är han naturligtvis fantast. Ville han hvarken ondt eller godt, så vore han en bra politiker och framtidsman —

GENERALEN.

Du gör paradoxer.

BARON.

Det fins intet annat sätt att tala förnuft numera.

GENERALEN.

Och det ser ut som du själf ingenting hade emot Segerstedt?

BARON.

Tvärtom. Jag räknar honom bland mina vänner. Mina bekanta föraktar jag inte, men mina vänner har jag förtroende till.

GENERALEN.

(litet tankfull)

Så, så ...! (går in till sig).

BARON.

Hvad fan gick åt gubben?

FRU SEGERSTEDT.

(kommer in med en tjänstefru)

Nå, allt är färdigt, tror jag. (till flickan) Sopa ihop skräpet här och bär ut stegen! (mönstrar julgranen) En så vacker gran vi fått i år!

BARON.

Och så vackert fru Stjernfelt dekorerat den sedan! (Ut till höger. Tjänsteflickan avslutar städningen).

KARLSSON.

(in från höger)

God jul, fru Segerstedt! Det är kanske litet för tidigt jag kommer —?

FRU SEGERSTEDT.

Ånej, sitt ner herr Karlsson! Vi tänder väl granen genast!

KARLSSON.

Tackar som bjuder! (sätter sig)

FRU SEGERSTEDT.

Nå, — kommer bränneriet att stå under hälgen?

KARLSSON.

Bara hälldagarna, fru Segerstedt! Vi ska ha 50,000 kannor bränvin färdiga till sommaren. Det är affär, det, ska jag säga!

FRU SEGERSTEDT.

Hvem ska dricka det alltihop? Det är ju en hel sjö!

KARLSSON.

Det går nog i bönderna, ska jag säga, och mera därtill. Och i herrarna också, fast bränvinet ska förfalskas och piffas upp för deras räkning, förstås!

FRU SEGERSTEDT.

Ja, — inte kan jag förstå huru de är så galna och förstör sig själfva med det otyget...

KARLSSON.

Åh — frun, man blir så oppiggad af'et, så!
Men hör nu fru Segerstedt, — att tro på det här, så
var det inte just genom bränvinet den här Stjernfelt,
löjtnanten, gick neråt?

FRU SEGERSTEDT.

Herr Karlsson är så rask i att fråga.

KARLSSON.

Ånej men, — jag är inte nyfiken! Jag tycker
nu bara att jag, att tro på bränvinet, gärna kunde få
veta huru mycket som är sant af hvad folk säger om
fru Stjernfelts man.

FRU SEGERSTEDT.

Det är inte mycket sant däraf —

KARLSSON.

Men gick inte också unge baron Fredrik mycket
hos dem under de goda dagarna?

FRU SEGERSTEDT.

Inte bara under de goda...

KARLSSON.

Jaså, — efteråt med! — Hm — ja!

FRU SEGERSTEDT.

Hvad menar herr Karlsson?

KARLSSON.

Åh, — just ingenting! Fru Stjernfelt är ett fint och galant fruntimmer, förstås, och unge baronen en schangtil herre, så det nog passade dem emellan...

FRU SEGERSTEDT.

Om herr Karlsson ville tala litet tydligare på sak, — jag förstår inte sådant där...!

KARLSSON.

Hm, — jag menar att folk också pratar om dem, ska jag säga.

FRU SEGERSTEDT.

Herr Karlsson tyks glömma att jag är fru Stjernfelts mor!

KARLSSON.

Nej bevars! Tvärtom! Det är just därför jag talar med frun, ska jag säga. För jag tänker ju likasom lite för mycket på fru Stjernfelt, och jag tycker hennes mor borde invärka på sin dotter, så folks prat inte får ökad fart.

FRU SEGERSTEDT.

Det är inte att fästa sig vid.

KARLSSON.

Är det inte? För oss småfolk betyder det inte så lite, ska ja säga, — isynnerhet för fruntimren..!

FRU SEGERSTEDT.

Åh, herr Karlsson, låt nu det vara för i kväll!

GENERALEN.

(in i hälgdagsuniform)

Aha! — herr Karlsson är här redan! God jul!
(ser stelt på fru Segerstedt) Nå, får vi tända granen
snart?

FRU SEGERSTEDT.

Jag ska genast komma igen och tända den. (ut).

KARLSSON.

(pekar efter fru Segerstedt)

En så klok hushållerska är lika god som en för-
valtare, ska jag säga...

GENERALEN.

(tankspridt)

Ja — a!

KARLSSON.

Generalen förstår att välja sitt folk —

GENERALEN.

(med en blick)

Och en så vacker dotter hon har se'n!

KARLSSON.

Hm — ja. Hon passar inte stort på Sättra an-
nat än när unge baron Fredrik är här...

GENERALEN.

(förbiser repliken)

Se det vore något för herr Karlsson att föra hem i eget bo!

KARLSSON.

Å — så generalen skämtar! Det ska pengar till för att hålla sådana dyrbarheter! Och så har fru Stjernfelt så mycket finare bekantskaper... unge baron och...

GENERALEN.

(afbryter)

Man kan nog handskas med fruntimmer, bara man är karl för sin hatt. Och hvad herr Karlssons inkomster beträffar, är de nog lika goda som mina egna. Man köper inte stora stockskogar med ingenting häller. Och de ge sina 100 procent och mera, när det vill bara...

KARLSSON.

Det är inga säkra pengar, ska jag säga. Men se om jag hade ett par tusen mark säkra till om året, så kunde jag kanske våga mig fram i bredd med unge baron...

GENERALEN.

(afbryter)

Hör nu herr Karlsson! Af det där kom jag att tänka på någonting. Kan vi drifva upp produktionen

från bränneriet till 100,000 kannor om året, ifall det kniper?

KARLSSON.

Med ett par nya mältkar och en tillbyggnad i östra ändan går det nog. Destillationsapparaten förslår till mera, den...

GENERALEN.

Nå, hvad skulle herr Karlsson säga om en sådan liten affär? Då skulle vi kanske kunna öka lite på aflöningen — hä?

KARLSSON.

Generalen vet allting bäst själf. Utvidgningen låter sig nog göra, och staten ger tillåtelse att bränna fast 400,000 kannor, när det är generalen som ber om det...!

GENERALEN.

Det kan man inte vara säker på. Men om jag nu till exempel lät hela utvidgningen bero på herr Karlssons giftermål, — hä! För jag vill att mitt folk ska ha det bra, och det har inte en ungkarl på landet. Nå, hvad säger herr Karlsson? Handla nu där-efter, och handla raskt. Det duger inte att söla i affärer!

ELISE.

(kommer otålig in).

Blir det då rakt ingenting af hela julaftonen?

GENERALEN.

Snälla barn väntar! Se så, gå ut nu igen, och be fru Segerstedt komma in och hjälpa mig att tända granen. Kanske vill herr Karlsson för ombytes skull räkna sig till barnen. (De gå. Generalen tager en ask tändstickor och begynner tända ljusen på granens nedersta grenar. Fru Segerstedt kommer till med krontändaren och tänder under tystnad de som äro högre uppe. Generalen ser på henne, afbryter sig och ämnar säga något, men avslutar sedan lugnt tändningen. Därpå ser han huru det tar sig ut på afstånd, går ett slag och stannar, nära fru Segerstedt).

FRU SEGERSTEDT.

(vänder sig mot honom)

GENERALEN.

Är det här nu en fridens och försoningens fest?

FRU SEGERSTEDT.

Nej —!

GENERALEN.

Hvarför har ni velat göra den sådan, fru Segerstedt?

FRU SEGERSTEDT.

Jag har inte velat det.

GENERALEN.

Ska ni aldrig medgifva det orätta ni gjort? Medgif att ni velat förstöra denna familjefest för mig,

och stämningen ska kanske bli lättare. Medgif det för de ungas skull därinne, ty de kan inte undgå att märka förstämningen!

FRU SEGERSTEDT.

(kämpar med sig själf)

Hvarför tvinga mig medgifva någonting, som inte är sant, herr baron?

GENERALEN.

(Samlar sig Går häftigt mot dörren till vänster och slår den upp).

Nu får barnen komma! (Alla in).

(Ridå).

Tredje akten.

(Annandagsjulkalas på Sättra. Scenen generalens arbetsrum, som förut synts i fonden. Möblerna enkla, solida, gammaldags. En lång liggsoffa, en stor byrå med konstsaker, ett modernt skrifbord, en toalettspegel på byrån. Jaktattiraljer på väggen. Dörrarna på gafvel till salen i fonden, där folk röres af och an. När ridån går upp slutar Generalen sitt tal vid ändan af supébordet, hvilket synes till en del. Senare tages det bort för dansen. Baron står i dörren till scenen, och på den Pastorn, Kronofogden, Länsmannen, en possessionat och Karlsson. På bordet tallrikar och glas).

GENERALEN.

(talar)

...således önskar jag doktor Segerstedt bättre framgång på annat håll. Och nu själfva skålen, mitt herrskap! En skål för den blifvande fideikommissarien till Sättra, baron Fredrik von Brinck!

(Alla skåla med baron).

KARLSSON.

(kommer ned på scenen)

Det säger jag bara att generalen är en styf nöt att knäcka för häradshöfdingen och doktor Segerstedt —!

KRONOFOGDEN.

Nå, nå, Karlsson! Segerstedt håller nog generalen stängen, får du se.

KARLSSON.

Pytt—san! Det gör han aldrig, ska jag säga.

POSSESSIONATEN.

(litet påstruken)

Å-jo! Segerstedt kommer att ge ifrån sig alldeles förbannadt. Men så tvålade också generalen illa om honom, — fy tusan!

LÄNSMANNEN.

Jag ville vid Gud inte vara i doktors byxor nu.

KARLSSON.

Inte jag håller, det ska jag säga.

PASTORN.

Måne det var bara för den här affären med fi-deikommisset, som generalen kom hit?

KRONOFOGDEN. .

Naturligtvis! Men inte hade jag trott han var en sådan inpiskad svekoman. Han borde vistas längre här i landet, så kom han nog ifrån det.

KARLSSON.

Aldrig i lefvande lifvet!

POSSESSIONATEN.

Äh, Karlsson gör sig också till svekoman!

KARLSSON.

Det är jag, ska jag säga.

KRONOFOGDEN.

Men det ska bli roligt att höra doktorn svara. Generalen får skylla sig själf, som först tog upp språkfrågan. Nog får han svar på tal alltid!

KARLSSON.

Det blir ingenting af!

KRONOFOGDEN.

Jag håller vad. Generalen behöfver också få veta af att han inte är i Ryssland bland sina soldater.

POSSESSIONATEN.

Det behöfver han, ta mig tusan!

LÄNSMANNEN.

Men det skall ske med jugemang och världskännedom. Bara med fina pikar... alldeles som hans eget tal...

POSSESSIONATEN.

Skräp! — Han ska ge ifrån sig så sjuhimladjäftigt!

KARLSSON.

Han har sina randiga skäl att tiga, er doktor, ska jag säga. (Alla le utom possessionaten; vänder sig till honom). Ja, nog fan känner du till det där...! Fråga pastorn bara!

POSSESSIONATEN

Det är en förbannad lögn!

PASTORN.

Tyst! Inga personligheter! Tänk på att vi är gäster här i huset!

POSSESSIONATEN.

En förbannad lögn, altihop!

LÄNSMANNEN.

Det fins inte en så stor lögn, att inte den ena hälften är sann.

KARLSSON.

Ja, — och härvidlag behöfs inte mera än den ena hälften...!

(Alla skratta).

LÄNSMANNEN.

(förtjust)

Kvickt, men svinaktigt!

PASTORN.

Seså, — tyst med det nu! Väggarna har öron!
Vi är gäster här i huset!

KARLSSON.

(hviskar)

När han inte lyckats som fideikommissarie, försöker han komma in på Sättra som svärson — men se det går då apsolut inte!

KRONOFOGDEN.

Nu blir Karlsson för svår. Skratta inte åt honom mera, så hör han upp. Men nog är det synd ändå, att den vräkiga baron Fredrik ska få altsammans!

KARLSSON.

Rubb och stubb!

LÄNSMANNEN.

Ja, jag ville ta mig fan inte vara i doktors byxor nu.

POSSESSIONATEN.

Det vet vi ren. Du är en stackare!

LÄNSMANNEN.

Åh hut, herre!

KRONOFOGDEN.

Ssch! (till pastorn) Säg nu ett af dina fridens ord, vördade bror!

KARLSSON.

Prästen tige i församlingen! Gräla inte med länsman, — det blir ärekränkingsmål!

KRONOFOGDEN.

(ger tecken till tystnad).

GENERALEN.

(kommer med sitt glas)

Skål, mina herrar! Men så fyll då på edra glas!
(De skåla).

POSSESSIONATEN.

Det är en utmärkt scherry generalen har. Om man skulle ta sig ett glas till. — Hur vore det —?

LÄNSMANNEN.

Fyll på mitt också! (Possessionaten ut och snart igen med en vinflaska).

GENERALEN.

Om herrarna ingenting har emot, slår jag mig ned här en stund. (Alla bereda rum) Jo, jag hade ett förslag att göra, — eller rättare, herr Karlsson har att göra det.

KARLSSON.

(blygsamt)

Nej för all del! Det är generalens sak...!

GENERALEN.

Men det är herr Karlssons stockskog och lodjur. Nå, må gå då! Herr Karlsson har sett lospår uppe i sina skogar och bjudit mig på jakt. Ska vi nu inte alla göra ett stort jaktparti dit upp?

KRONOFOGDEN.

(artigt)

Ja, det vore roligt...men...

LÄNSMANNEN.

När skulle det ske?

GENERALEN.

Fast i morgon dag.

KRONOFOGDEN.

Jag har tyvärr sockenstämma i morgon...

LÄNSMANNEN.

Jag har en utmätning...

GENERALEN.

Så gör vi det en annan dag, då!

POSSESSIONATEN.

(som kommit igen)

Seså, krångla inte nu! Ni har nog tid allihop.
(till generalen) De sjäpar sig bara.

GENERALEN.

(klappar honom skrattande på axeln)

Det är rätt, vi ska hålla ett vi två!

POSSESSIONATEN.

(tömmar sitt glas)

I det här fallet, ja — !

GENERALEN.

(leende)

Jaså, inte i andra?

POSSESSIONATEN.

Hm, — jag tror inte vi komma öfverens just...!

GENERALEN.

Det kan väl hända, det kan väl hända.

KRONOFOGDEN.

(till Possessionaten)

Prata inte dumheter där! Vi ska allvarsamt
tänka på saken.

POSSESSIONATEN.

Kors, hvad de nu gör sig viktiga — kantänka!

GENERALEN.

(stiger upp och ler)

Ja, får jag tro på herr possessionaten här, har ni ju ingenting emot förslaget, mina herrar —?

KARLSSON.

(öfverlägset öfvertalande)

Nog har ni ju tid nu under hälgen. Pastorn själf har ingen predikan att hålla på flera dagar...

GENERALEN.

Är det afgjort då att vi i morgon bitti klockan nio äter frukost här på Sättra? Härifrån ha vi närmast till skogen.

KRONOFOGDEN.

Man afslår inte en inbjudning af general Brinck.

GENERALEN.

Inga uppoffringar för min skull, jag ber!

POSSESSIONATEN.

Äh! — inte är det någon uppoffring af dem...!

GENERALEN.

(Ier)

Så skålar vi då för jagten! (de skåla)). På slaget nio här! (stiger upp) Kom nu och tag dessär, mina herrar! (De gå. I dörren kommer Vahrman emot dem och tager generalen ned på scenen igen).

VAHRMAN.

Får jag ett ögonblick taga brors tid i anspråk?

GENERALEN.

Var så god! Jag är till för mina gäster i kväll.

VAHRMAN.

Det var skarpa ord du nyss i ditt tal sade vårt parti —!

GENERALEN.

Åh — verkligen! Det påminner jag mig inte.

VAHRMAN.

Det var främst till vår representant de riktades, men de träffade oss också.

GENERALEN.

Ni är ett misstänksamt släkte, ni, mina landsmän.

VAHRMAN.

Det undgick ingen af oss att du var tvätydig. Men då du själf tagit upp politiken i ditt hus, får du bereda dig på ett genmäle i sak. Doktor Segerstedt...

GENERALEN.

Ah, — låt mig slippa att höra talas om den lycksökaren!

VAHRMAN.

Se där! Du har velat förolämpa honom inför oss alla. (Generalen vill gå) Nej, vänta ett ögonblick! Du gör honom ansvarig för hvad jag yppade dig på tumanhand...!

GENERALEN.

Vi blir afbrutna, bror Vahrman. Lyckligtvis! (Elise och Segerstedt ha arm i arm stannat i dörren. Elise lämnar hans arm och kommer in. Segerstedt vänder långsamt om).

ELISE.

Pappa och farbror Vahrman på tumanhand! Nå, nu får jag sjunga ut för pappa. (slår sig smeksamt ned hos honom).

GENERALEN.

(stryker henne öfver håret)

Ska du det, lilla lärka! I hvilken ton går det då?

ELISE.

I samma ton som alla andra. Huru kan man vara så elak, som pappa var mot doktor Segerstedt i sitt tal! Jag förstår mig inte på politiken, och bryr mig inte om den als, men det var riktigt obeskedligt af pappa att störa oss i vår glädje och såra doktorn.

GENERALEN.

(godmodigt).

Är det nog nu?

ELISE.

Jag vet inte hvad pappa kan ha emot honom, men han förtjänar inte att behandlas så.

VAHRMAN.

Rätt så, Elise!

GENERALEN.

(småsatiriskt).

Jag visste inte att min fröken dotter var en sådan beundrarinna af doktorn. Och hvem har då sagt dig att jag var elak mot honom?

ELISE..

Det har jag hört själf. Tror inte pappa att jag som alla andra lade märke till det där i talet... det där, som är så likt pappa, och som är så elakt, så! Jag vet inte hvad det var, det var inte riktigt i orden, det var i själfva meningen, — just något sådant där

gement, som pappa kan säga så bra, och för hvars skull alla ha en sådan respekt för pappa.

GENERALEN.

Jaså, — också Elise tar parti emot sin gamle far?

ELISE.

Nej, — det gör jag då aldrig, pappa! Jag menar bara att pappa inte ska göra sig styggare än pappa är. Det är inte sant att pappa är elak, men alla tror så. Och doktor Segerstedt går omkring riktigt uppörd, och vet inte hvad han ska tro om pappa.

GENERALEN.

(skrattar)

Jaså, gör han det! Stackars doktorn!

ELISE.

Han är ingen stackare.

GENERALEN.

(allvarsammare)

Det vore bäst, Elise, om du inte sysslade så mycket med doktorn. Du är ju så godt som värdinna här i huset, och du bör tänka på de andra gästerna också.

ELISE.

(misslynt)

Är jag värdinna?

GENERALEN.

Ja, halft om halft, — och då ska du ha en smula värdighet, — tänk på det!

ELISE.

(skämtsamt förebrående)

Pappa!

GENERALEN.

(litet otålig)

Jag menar allvar med hvad jag säger. Jag har skämt bort dig, och du börjar taga dig för stora friheter med din far.

ELISE.

Ska jag då vara rädd för pappa, jag också, som alla de andra?

GENERALEN.

(stiger upp)

Se så, nu ska vi gå in till dessären. Men jag ska ännu gifva dig ett sista råd, Elise! Häng inte så på doktor Segerstedt, när du dansar med honom! Det ser ut som skulle du så gärna lämna dig åt honom hel och hållen, fastän han inte vill ha dig. Och det borde du ju vara för stolt till, — eller hvad? Det är fult, och det passar sig inte min dotter. Seså, seså, — inga dumheter! Nu går vi ut i salen...! (Elise modfäld).

VAHRMAN.

(i det de gå)

Du är bra sträng, min gamle bror!

GENERALEN.

Enhvar har sin uppfostrings metod. Jag tror inte min är sämre än andras. (de gå).

ALMA.

(kommer emot dem i dörren med sin rifna klädningsfäll i handen. Till Elise)

Elise, hjälp mig ett ögonblick och fäst ihop min klädning! Kan vi inte stänga dörren!

ELISE.

Kom hållre in i mitt rum!

ALMA.

Jag vill inte gå genom salen så här söndertrasad.

ELISE.

(stänger dörren)

Nå, då skyndar vi oss att laga det här. (Alma tager ned toalettspiegeln på skrifbordet. Elise sysslar med hennes fäll).

ALMA.

(efter en paus)

Nå, ni har ju blifvit riktigt utmärkt goda vänner på de här två dagarna...

ELISE.

Hvilka då?

ALMA.

Gör dig inte till! Doktor Segerstedt och du, naturligtvis —!

ELISE.

Ha vi det?

ALMA.

Det ser ju hela världen. Medgif det bara! Du är alltid så komisk, när du försöker blanda bort en sak.

ELISE.

Hvad försöker jag blanda bort? Du är tokig som alla de andra. Och så är du alldeles förfärligt illa rifven här bak. Jag måste gå efter nål och tråd, tror jag.

ALMA.

Ånej, — fäst ihop det med de här knappnålarna bara, nog håller det för i kväll...

ELISE.

(visar fram hennes fäll)

Se själf! Det är bestämdt brännmästarn, som trampat på dig.

ALMA.

Nej, det är det inte. Den blef under Segerstedts stol, medan jag satt och pratade med honom, och refs sedan, när jag steg upp. Men du kan inte tro, hvad vi pratade om, Elise! Han talade om unga flickor, som är så dumma att de genast tro att en herre är kär i dem, bara han är aldrig så litet uppmärksam —

ELISE.

Jaså —

ALMA.

Det tycks inte ha bekommit honom als, fast din far var så elak mot honom i sitt tal. Han var riktigt glad och rolig. (paus) Men jag undrar hvad allt han har satt i dig, Elise? Han är mycket elak. Och du tar bestämdt hans skämt för allvar. Vet du hvad, — jag tror att han roar sig åt dig en smula, för att du är ett sådant lättroget barn...

ELISE.

(allvarsamt)

Jag tror han är bättre än så.

ALMA.

(skrattar)

Du har romanideal, Elise, och Segerstedt är din hjälte, — det är sjukan! Hå hå — ja! Men han är mycket egenkär och elak, ska jag säga dig. Och han

skrattar riktigt godt åt de unga flickorna bakom deras rygg, om de se bara litet förtjusta ut i honom.

ELISE.

(släpper klädningen)

Seså, — nu är det färdigt.

ALMA.

(Undersöker det reparerade stället och ordnar sedan sitt hår framför spegeln)

Tack Elise! (Hviskar öfverlägset i Elises öra i det hon går) Du håller på att bli kär i honom, lilla Elise! Akta dig, akta dig! (Hotar med fingret och går ut i salen. Dörarna bli öppna. Elise står en stund i tankar framför spegeln, håller på att få tårar i ögonen, torkar dem hastigt och flyttar spegeln upp på byrån igen, när det spelas upp till kotiljong på pianot i salen).

KARL.

(tittar in)

Här är ju Elise! Jag har sökt Elise öfveralt. Det spelas upp till kotiljongen, och den har Elise lofvat mig.

ELISE.

(likgiltigt)

Jaså, — det hade jag nästan glömt. (tar hans arm).

KARL.

(stannar)

Elise har förändrat sig så mot mig.

ELISE.

Har jag?

KARL.—

Ja . . . (kommer af sig. Det spelas upp igen).

ELISE.

Seså kom nu då!

SEGERSTEDT.

(tittar in genom dörren)

Så. — det är herrskapet, som är här! Värddin-
nan själf!

ELISE.

Jag är visst inte värdinna. Det får er mor vara!
Och jag afundas henne inte als!

SEGERSTEDT.

Det gör ni alldeles rätt i, fröken Elise, — men
ni borde ändå representera en smula mer som dotter
i huset.

ELISE.

Det bryr jag mig rakt inte om. Inte engång fast
ni råder mig till det, doktor Segerstedt, — för er tror
jag då inte als!

SEGERSTEDT.

Seså —! Har jag förtjänat det?

ELISE.

(retad, håller i Karls arm)

Ja, det har ni, och mycket mera! Där står ni igen och är så odrägligt egenkär! Tror ni att ni inbillar mig någonting med ert prat? Ånej! — jag är inte så enfaldig, som ni tror. Jag gissar nog att ni skrattar bakom ryggen åt mig, men gör det bara! Gärna för mig! Så mycket ni vill! Det bekommer mig inte als. Men jag hade trott er om bättre, än att ni är så småaktig och begagnar er öfverlägsenhet till att göra er rolig öfver unga flickor, — fy då! Och nu spelas det upp för tredje gången! Kom nu Karl, vi ska inte bli efter som doktorn där!

KARL.

(i det de springa ut)

Ja ja, snoppa bara Segerstedt, Elise, — det gör honom så godt! (Musik och dans i salen under det följande).

SEGERSTEDT.

(ser efter dem och småler).

FRU SEGERSTEDT.

(in)

Nå, äntligen får jag tala med dig ett ögonblick, Viktor...

SEGERSTEDT.

(ser ut i salen)

Hon är verkligen bra söt, mamma!

FRU SEGERSTEDT.

Hvem är söt!

SEGERSTEDT.

Fröken Elise, naturligtvis. Hon gaf mig just nu en uppsträckning, som förslog.

FRU SEGERSTEDT.

Att du kan tänka på sådant där, Viktor, nu när du har så mycket allvarsammare ting att grubbla öfver!

SEGERSTEDT.

Det tjänar till ingenting att grubbla öfver generalen...

FRU SEGERSTEDT.

Du ska inte bara gå och inbilla dig själf och flickan någonting, Viktor! Generalen kör dig på dörren...!

SEGERSTEDT.

(rätar på sig, själfmedvetet)

Jag kunde just ha lust att utmana honom en smula.

FRU SEGERSTEDT.

Hvad säger du, Viktor? För Guds skull...!

SEGERSTEDT.

Åh, — jag ser mig nog för, det kan du vara säker på.

VAHRMAN.

(in från salen)

Nå, generalen talade godt om er, fru Segerstedt, men doktorn här fick sin skäppa full, han. Värre saker kan man stå ut med. Jag har varit mycket nyfiken — och alla gästerna med mig — att höra ditt svarstal. Nu är supén redan slut, och vi ha intet tal fått höra. Hvad vill det säga? Är du rädd förr generalen, — hva?

FRU SEGERSTEDT.

(ifrigt)

För all del, förebrå honom ingenting! Det klokaste han kunde göra var att tiga.

VAHRMAN.

(lågt, ser på henne)

Fick ni mitt bref julaftonen, fru Segerstedt? Det borde förklara er att han måste svara.

FRU SEGERSTEDT.

Jag har en gång för alla undanbedt mig era politiska intriger. Baron Fredrik är och förblir fideikomissarien! Och jag vill inte vara med om att ställa till ofrid i generalens eget hus.

VAHRMAN.

Ni förstår inte er egen fördel!

FRU SEGERSTEDT.

Åh, häradshöfding Vahrman, — det borde falla öfver er själf, hvad ni gör, men det faller öfver mig och de mina —! (går).

VAHRMAN.

(retad)

Asch, — käringprat! Men du! Hvad har du tänkt på? Vi är alla bedragna på dig.

SEGERSTEDT.

Min mor var ju mycket nöjd med mig.

VAHRMAN.

Din mor! Hon är sentimental! Jag kunde säga med Runeberg:

Se, detta land är din gamla mor,
det är henne du nu bedrog!

SEGERSTEDT.

Farbror ska inte stylta upp sig. Det här är helt andra affärer —

VAHRMAN.

Är du från dina sinnen, eller hvad går åt dig? Du tiger när alla våra intressen står på spel. Men det går inte an, efter sådana slängar, som generalen gaf dig och hela ditt parti. Du måste svara, om inte för annat, så för ditt anseendes skull.

SEGERSTEDT.

Hvad är det riktigt för intressen, som står på spel?

VAHRMAN.

(häftigt)

Hvart har din stolthet och själfkänsla tagit vägen? Kom ihåg att det är jag, som fordrar att du ska svara, jag, som värkat för ditt val, och som du egentligen har att tacka för all din framgång!

SEGERSTEDT.

(med en suck)

Fins det då intet annat sätt att tillfredsställa partiets fåfänga? Jag finner det motbjudande att vara ohöflig mot generalen i hans eget hus, såsom han var det nyss mot mig.

VAHRMAN.

Fåfänga! Man får inte kalla de sinas hederskänsla fåfänga! Du har blifvit feg och liberal. Eller märkte du inte att generalen riktigt lade an på att rikta ett slag mot hela vårt parti? Är du blind och döf? Och hans giftighet mot dig var utan gräns. Förstår du inte hvilket retande hån mot oss hela denna här fideikommisshistorien är?

SEGERSTEDT.

(plötsligt, ifrigt)

Jaså! Den också? På hvilket vis då?

VAHRMAN.

(kommer af sig)

Ja... det vill säga... ja, på sätt och vis! Baron Fredrik är en erkänd motståndare till oss.

SEGERSTEDT.

Det var en litet besynnerlig förklaring! Han är ju i sin goda rätt, vet jag.

VAHRMAN.

Ja, ja, ja, — nu måste du skynda dig att svara generalen, medan det är tid!

SEGERSTEDT.

Åh, — man dansar ju redan därinne...

VAHRMAN.

Det gör ingenting! (går snabbt till dörren och ropar Baron till sig. De samtala. Sedan klappar Baron i händerna och musiken tystnar).

BARON.

(högljudt)

Mina damer och herrar! Doktor Segerstedt vill uppoffra sig för det allmänna nöjet och utföra alldeles ensam en ny, och otroligt intressant kotiljongstur, som han själf uppfunnit. Han anhåller om herrskapets uppmärksamhet nu strax.

SEGERSTEDT.

Det är ett värdigt förespel till mitt tal! Det är inte rent spel — det är affärer! (Går ut i salen, stannar så han syns och begynner sitt tal. Vahrman och Karlsson stå i dörren. Strax som talet börjat smyger sig Baron och Emmy in på scenen och slå sig ned i soffan. Stunt spel under Segerstedts tal). Herr baron och general von Brinck! Å min mors vägnar får jag till först tacka er för det vackra erkännande ni gaf henne. Hon har inte arbetat sina tolf år på Sättra förgäfves, då lönen slutligen kommit henne till del i en så öfverväldigande och vacker form, som ni gaf den nyss inför hennes församlade sockenbor.

BARON.

Nu gråter gumman!

EMMY.

(slår honom med solfjädern)

Alltid så hädisk! Inte aktning för någonting!
(Baron lutar sig mot henne och tager solfjädern under starkt motstånd ifrån henne).

SEGERSTEDT.

(fortsätter)

Hvad mitt eget plötsliga uppträdande här på Sättra vidkommer, så var det endast ämnadt till en julöfverraskning för min gamla mor, om det också af för mig obekanta skäl kan få utseende af något annat.

BARON.

Hör! Nu har er bror kommit vackert fast. Hvad tusan skulle han als röra vid det för...!

SEGERSTEDT.

(fortsätter)

Jag tackar för öfrigt min lyckliga stjärna, som förde mig tillsammans med general von Brinck i detta hans hem. (Baron skrattar högt. Emmy lägger sin hand öfver hans mun, han kysser den). Ty jag ville så gärna lära känna den man, om hvilken min mor talat så mycket. Det var kanske en för stor djärfhet af mig, att så utan ceremonier vilja njuta af hans kända gästfrihet, och jag ber honom icke missförstå den; — den var så godt som ofrivillig. Det gör mig ondt om jag som ett främmande element trängt mig störande in i den julfrid, han nu för första gången på länge njuter

med de sina midt i hjärtat af det finska fosterland, som han alltid tillhört.

BARON.

Han lägger sina ord som bomull. Jag blir helt intresserad.

SEGERSTEDT.

(fortsätter)

Men då general von Brinck i förbifarten vidrört min partiställning och mina valmäns, må det tillåtas mig att svara några ord därpå, om också en familjefest som denna inte är ett lämpligt fält för politisk diskussion.

BARON.

Seså, nu förlorar jag intresset totalt. Nu har ni mig odelad och hel igen, fru Stjernfelt!

SEGERSTEDT.

(fortsätter)

Men med general Brincks eget exempel nyss i minnet, ger jag mig ut på det gebitet, för att han må få en litet sannare inblick i mina sträfvanden. (Karlsson har då och då genom dörrspringan kikad på de två i soffan, nu blir han kvar och stirrar oafbrutet på dem). Ja, jag går den finska sakens ärenden, så länge det inte fins någon bättre sak här i landet. Ty den är Finlands framtidssak och den store mängdens! Men jag är ingen renegat för det, — hellre då svärmare, om

det ska vara något epitet. Jag har inte själsamma språk, som denna stora mängd, jag kan visst deras språk, det är sant, men det blir aldrig mitt såsom det svenska. Dock, — Finland är mig mera än det språket! (bravorop) Ett språk är mig inte nog. Jag behöfver mera att lefva för, jag vill ha ett land, ett land att göra enigt och starkt och lyckligt! (bravorop) Och nu, general von Brinck, får jag å samtliga gästers vägnar tacka er för denna kväll. Själf har jag att tacka er för än mera. (Går fram och skålar med generalen, de öfriga likaså. I detsamma kysser Baron Emmy i nacken och på kinden, då går Karlsson in till dem).

BARON.

(lugnt, utan att röra sig)

Ska inte herr Karlsson skåla med generalen?

KARLSSON.

Än herrskapet då?

BARON.

Nej, vi dansar kotiljong.

KARLSSON.

Det lär vara ett nytt och roligt sätt att dansa,
— hä!

BARON.

Beror på om man får vara i fred! (går med Emmy).

KARLSSON.

(litet slagen)

Jaha, ursäkta, — jag kom bara af en händelse att lägga näsan i blöt. (Stum scen. Segerstedt kommer trött in och håller i åt sig ett glas vatten).

KARLSSON.

Det tar på att vara artig, — hä?

SEGERSTEDT.

Ja, herr Karlsson är väl sällan trött, kan jag tro.

KARLSSON.

Nå nå, — nå nå! Jag tyckte just så bra om doktors tal, fast jag inte tror att de andra gjorde det precis. De ville nog ha någonting mera mustigt, ska jag säga. Någonting riktigt rafflande fennomanskt, förstås. (Segerstedt tiger frånvarande) Nå — ska doktorn med på jakten i morgon?

SEGERSTEDT.

Nej. (Tjänsteflickan kommer in och tager bort tallrikar och glas).

KARLSSON.

Jaså! Doktorn ska bli hemma och vara artig mot fruntimren — hä?

SEGERSTEDT.

(nickar frånvarande).

KARLSSON.

Men jag ska säga att det inte riktigt lönar sig för doktorn, ska jag säga.

SEGERSTEDT.

Herr Karlsson tycks ha bra reda på mångt och mycket.

KARLSSON.

Skulle jag inte det! Jag, som varit fyra år på stället redan! Jag ligger inne i familjetraditionerna på Sättra, jag, ska jag säga!

SEGERSTEDT.

(stiger upp otåligt)

Hva —?

KARLSSON.

Jo, det här lofvar bli en snygg historie af...!

GENERALEN.

(kommer in hastigt i något ärende i sin byrå, och skall gå ut igen. Segerstedt går).

KARLSSON.

Får jag tala ett ord med generalen i förbifarten?

GENERALEN.

Hvad är det?

KARLSSON.

Det är bara så, att jag inte tror jag vill ha fru Stjernfelt als!

GENERALEN.

Det låter anspråkslöst! — Nå?

KARLSSON.

Hon har andra slags friare. Baron Fredrik...

GENERALEN.

Det vill jag inte höra talas om. (vill gå).

KARLSSON.

(ifrigt)

Nej, nej, — generalen ska höra mig nu. Än om jag såg dem kyssas och smekas här just på eviga minuten...?

GENERALEN.

Betänker Karlsson hvad han säger?

KARLSSON.

Det må jag väl, när jag berättar om det.

GENERALEN.

(ser skarpt på honom)

Han är en slug karl, Karlsson. Är det sant också?

KARLSSON.

Så sant som den lefvande guden...!

GENERALEN.

Godt! Inte ett ord om det åt någon! Jag ska nog se till att herr Karlssons allvarsamma mening med fru Stjernfelt ska ha framgång. (ger honom handen. Baron in. Karlsson går på en vink af generalen).

GENERALEN.

Det var bra att du kom Fredrik. Jag vill tala med dig. (stänger dörren efter Karlsson) Jo, det är något vis à vis herr Karlsson...

BARON.

Farbror tycks ha blifvit riktigt allierad med honom!

GENERALEN.

Hm! Karlsson är en karl med allvar och energi...

BARON.

Och en så from barnasjäl, sedan!

GENERALEN.

Å nej, — Karlsson köper inte grisen i säcken...

BARON.

Men är klok nog att sälja den i säcken, bara någon vill köpa den...

GENERALEN.

Ja, han kommer att ega halfva socknen ännu, den karlen...

BARON.

Om farbror bara ville tala med mig om Karlssons förträffligheter, så valde farbror ett dåligt publikum.

GENERALEN.

Nej, — det är inte det. Kanske säger dig ditt onda samvete hvad det är?

BARON.

Mitt samvete skvallrar aldrig. Jag tror inte jag har något så kalladt ondt samvete.

GENERALEN.

Jo, jag hoppades att du bättre skulle följa mina önskningar, när jag insatte dig till fideikommissarie. Du har i kväll, tvärt emot min uttryckliga vilja, i detta mitt arbetsrum tillåtit dig komprometterande friheter mot fru Stjernfelt, — komprometterande både för henne och för dig.

BARON.

(stiger lifligt upp)

Efter man spionerar på oss och detta rör farbror så nära, så ska jag afgifva en förklaring. Det fins

ingen annan i den här småtokiga världen, som jag brydde mig om att gifva den, om inte just farbror själf. Kort om godt: jag är inte förlofvad med fru Stjernfelt och blir det antagligtvis håller aldrig. Hon är vacker och hon har samma glada smak som jag, — jag fordrar inte mycket af damer! — och vi kommer bra öfverens. Det är hela min samvetslöshet! Om jag för mina mustascher i närheten af hennes nacke i den tron att ingen ser det, så är det väl inte komprometterande för någon af oss. Kan jag hjälpa att det fins...sluskar, som följer oss i hä-larna?

GENERALEN.

Min kära Fredrik, det duger inte, säger jag. Du gör ett godt parti för henne om intet därigenom, och det vill du väl inte?

BARON.

Ett godt parti om intet?

GENERALEN.

Ja, hon är så godt som förlofvad med herr Karlsson.

BARON.

(skrattar)

Nej farbror — drag nu ...! Ett godt parti? Hvem har inbillat farbror det? Karlsson själf, naturligtvis? Just en trefflig affär!

GENERALEN.

Det är en allvarsam sak, Fredrik. Skratta inte Fru Stjernfelt kan vara glad åt att ett sådant parti erbjuds henne, den frånskilda hustrun. Hon blir dessutom en mycket lämplig hustru åt Karlsson. Hon är fåfäng, ytlig och kokett, och Karlsson har god råd att tillfredsställa de tre passionerna hos henne.

BARON.

Farbror är inte optimist håller!

GENERALEN.

Jo, jag vill att mitt folk ska ha det bra, men så kommer du och förstör deras lycka för dem. Du har inte tänkt på det.

BARON.

Nej, jag har verkligen inte tänkt på den sidan af saken.

GENERALEN.

Tänk på det då, och tag sedan fru Stjernfelts framtid på ditt samvete, om du vill! För öfrigt var det ett besynnerligt spetakel att se den nya fideikommissarien och baronen Brinck täfla med brännmästaren på fideikomisset om fru Stjernfelts ynnest. Och det offentligen, inför alla sockenbor! Det var löjligt, kära Fredrik! — helt enkelt löjligt! Men det viktigaste är att du därigenom förstör dina apparenser på annat håll...

BARON.

Åh, — tala inte om det...! Det är chimärer!

GENERALEN.

Det är min käraste önskan, Fredrik!

BARON.

Jag är rädd för att den inte går i fullbordan, så vidt det gäller Elise, — och det är ju henne det gäller, eller hur?

GENERALEN.

Det är henne det gäller.

BARON.

Elise håller nog på att fästa sig allvarsamt på annat håll, om jag är aldrig så litet skarpsynt.

GENERALEN.

Åh — ett barndomstycke! Det går nog öfver med några genomblötta näsdukar!

BARON.

Ett barndomstycke! De ha inte känt hvarandra så länge!

GENERALEN.

Visst ha de det! Elise var som liten flicka mycket hos Vahrmans, medan de bodde i Helsingfors.

BARON.

Så—å! Farbror är inte mera inne i förhållandena —?

GENERALEN.

Hvad menar du?

BARON.

Har farbror verkligen gått med bindel för ögonen? Det har jag inte märkt på farbrors sätt mot honom.

GENERALEN.

Mot hvem? Mot hvem, frågar jag?

BARON.

Mot Segerstedt, naturligtvis.

GENERALEN.

(som fallen från skyarna, häftigt)

Säger du det Fredrik? Tror du det Fredrik?
Nej, — Gud förbjude —!

BARON.

(vaknande)

Skulle det då vara sant hvad folk säger...?

GENERALEN.

(går ytterst upprörd af och an med händerna kring hufvudet. Slutligen stannar han framför baron och tar honom hårdt om armen).

Gud förbjudet det, säger jag! Det kan inte vara möjligt! Nej, nej, nej — tusen gånger nej! (hemtar sig) I morgon dag ska doktorn ur huset. Åh, en sådan nedrighet! Och jag, min godtrogne, blinde stackare, som inte genomskådat alltihop!

(Ridå).

Fjärde akten.

(Scenen densamma som i föregående akt; morgonen därpå Baron kommer jaktklädd in och väljer sig hvisslande ett gevär ur vapensamlingen. Ser sig sedan om efter någon; när ingen kommer kastar han sig på liggsoffan med en tidning, sträcker sig och gäspar).

SEGERSTEDT.

(kommer in något blek af vaka och orolig)

God morgon! Är du uppstigen? Jag trodde att jag var ensam på fötter i huset.

BARON.

Jag är inte håller på fötter, — jag är på rygg. Men du ser mig inte ut att ha sofvit godt på ditt goda samvete från i går. Du hedrade dig, ska jag säga.

SEGERSTEDT.

Och ändå var alla missnöjda med mig...

BARON.

Inte jag.

SEGERSTEDT.

Jag räknar inte dig till mina valmän.

BARON.

Ja, så mycket urskiljning måste till och med en fennoman ha. Men säg nu själf, — hvad tjänar det till att bära sig stiligst åt?

SEGERSTEDT.

Man känner sig likasom litet öfverlägsen. Mina valmän ville jag skulle tvåla om generalen, de.

BARON.

Dina valmän är ett pack och du är sinnessvag, som vill bara bulvan för dem.

SEGERSTEDT.

Nå, nå!

BARON.

(ifrigt)

Ja, hvad hjälper det dig att jag till exempel tror bättre om dig? För alla andra ska du framstå som dina valmäns bulvan, och så behandlar de dig själfva också... Det var för deras skull gubben farbror ville stuka dig i går. Stuka dig inför dem, — begriper du? Eljes hade han ingen trefnad haft af hela det folknöjet.

SEGERSTEDT.

Han måtte väl ha större intressen!

BARON.

Det är klenk med de stora intressena nu för tiden. Du, som försöker ha sådana, — hvad kan du göra för dem? Det är just dina stora intressen, som gör att du inte ser att du själf blir en bulvan för de andras små intressen.

SEGERSTEDT.

Nog ser jag det.

BARON.

Ser du det? Nå huru i helvete vill du vara deras bulvan ändå?

SEGERSTEDT.

För att få deras intressen större med tiden.

BARON.

Du är en fantast.

SEGERSTEDT.

Hvarför inte. Det fins flere fantaster än jag.

BARON.

Men det är ingen lönande affär, du! Och affär ska det vara nu för tiden för att gå. Det fins ingenting annat än affärer i vår tid — ingenting!

SEGERSTEDT.

(tankfull)

Jo, det fins...! (med tonvikt) Det fins hopp om en stor affär till allas bästa!

BARON.

(hvisslar)

Fantast! — Men en dålig fennoman är du i alla fall, — en mycket dålig!

SEGERSTEDT.

Vi är öfverens i många stycken, mina valmän och jag. Vänta till landtdagen bara...!

BARON.

Där får du ovetta både af vänner och fiender.

SEGERSTEDT.

Det kan jag stå ut med. Men med generalen står jag inte länge ut mera.

BARON.

(skrattar)

SEGERSTEDT.

Hvad har han emot mig?

BARON.

Alt! Han har ingenting för dig.

SEGERSTEDT.

Men det har jag inte förtjänt.

BARON.

Förtjänt! Hvem lönas väl efter förtjänst? Det är för barnsligt att pretendera sådant. Nej, farbror tål dig rakt inte, det är saken.

SEGERSTEDT.

Och hvarför inte?

BARON.

Det blir en för lång förklaring på fastande mage.

SEGERSTEDT.

Säg den kort!

BARON.

Gubben är Petersburgare, ser du. Han är miss-tänksam redan af naturen, och lifvet där i regerings-kretsarna lägger hyende under lasten. Han tror inte mänskorna om bara godt, han. Du skulle hört honom tala om kvinnan. Jag är en idealist, en romantisk trubadur i brädd med honom. Nej, han tror helt enkelt att du intrigerar.

SEGERSTEDT.

Han är rubbad!

BARON.

Åh — nej! Han är förbannadt klok, tvärsom!

SEGERSTEDT.

Men jag kan ingenting göra för att öfvertyga honom...

BARON.

Jo, du kan göra ett slut på detta här.

SEGERSTEDT.

Huru då?

BARON.

Lofvar du inte bli ond, ska jag säga dig det!

SEGERSTEDT.

Det lofvar jag.

BARON.

Jo, du ska dra åt helvete, ju för dess hållre!

SEGERSTEDT.

(ler)

Det har jag tänkt på från första stund jag kom hit, men det ser så fegt ut...

BARON.

Bättre fly än illa fäkta.

SEGERSTEDT.

Och du tror inte det blir bättre efter gårdagen..?

BARON.

Tvärtom, det blir värre.

SEGERSTEDT.

(brusar upp)

Men det är nedrigt af generalen!

BARON.

Hm — ja! Han är inte mera än människa häller. Och du får en svår dust med honom ännu i dag, det kan jag bereda dig på. Beväpna dig med jämnmod ända upp till tänderna!

SEGERSTEDT.

Då bryter det lös för mig också. Jag kan inte hålla mig.

BARON.

Jo, det måste du. Eljes blir det skandal. I ditt ställe packade jag in redan i dag. Nu har du räddat ditt anseende någorlunda och kan göra en ganska glansfull och sympatisk sortie. I morgon blir den förödmjukande för dig. Jag känner gubben farbror. Men om du packar in blir allt bra. Han får ro, du får ro, och vi får ro, vi andra här på Sättra.

SEGERSTEDT.

(halft ond)

Hvad tusan rör mitt görande och låtande dig så nära?

BARON.

Jo, du förstör allas vår glädje, din mors och din egen, och du ska lyda mig i tid..!

SEGERSTEDT.

(tankfull)

Kanske har du rätt ändå, — men fräck är du!

BARON.

Det är jag alltid!

ELISE.

(sticker in sitt hufvud)

Är herrarna redan uppe? God morgon Fredrik, god morgon doktor Segerstedt —!

BARON.

(ligger kvar)

Kom hit och kyss mig, Elise!

ELISE.

Det får du vänta på!

BARON.

Så väntar jag då litet.

ELISE.

Se, en sådan pascha! Fredrik är född på orätt sida om Balkan, det har jag alltid sagt.

BARON.

Tyvärr! Hör eunuck därborta! Bringa mig min nargileh!

SEGERSTEDT.

(skrattar och kastar honom en cigarett)

BARON.

(tänder den)

Se så, sköna Elise! Roa din herskare en stund, ty snart ska han draga ut på jakt!

ELISE.

Ska han eunu... doktorn med?

BARON.

Nej, honom lämnar jag kvar för att vakta mitt harem.

ELISE.

Att du inte skäms!

SEGERSTEDT.

Jag måste gå och söka reda på min mor (går).

BARON.

Ja, lämna oss, eunuck, — oss göres intet behof af dig längre! Nå, Elise, — du roar inte din herskare!

ELISE.

Asch, sluta upp nu! Har du sett pappa i dag redan?

BARON.

(reser sig)

Nej.

ELISE.

Han är vid ännu värre lynne än förut.

BARON.

Du skulle försöka blidka honom, Elise!

ELISE.

Det var just därför jag gick in till honom, medan han rakade sig, men han lät mig inte säga ett ord engång. Han såg på mig med riktigt hämska ögon och sade jag var ett våp, som lät doktorn inbilla mig hvad han behagade...

BARON.

Och du grät väl?

ELISE.

Grät! Jag sade att pappa själf var tokig, som trodde att doktor Segerstedt försökte inbilla mig någonting als, och jag tog honom i försvar.

BARON.

Och hvad sade farbror?

ELISE.

Han strök bara tvällöddret från hakan, så att jag fick på min klädning af det, och bad mig akta mig för att inte gå och förgapa mig i doktorn.

BARON.

Ja, det skulle du inte göra, Elise!

ELISE.

(ond)

Du också, Fredrik! Är ni från edra sinnen allihop? Hvarför ska ni bråka med oss? Jag vet väl bäst att vi båda är alldeles oskyldiga.

BARON.

Ser du, det retar ju bara din far, när du talar något om Segerstedt. Låt bli det, och försök undvika honom själf också en smula, så blir gamle farbror lugnare.

ELISE.

Jag får inte vara oartig mot doktorn i vårt eget hus, isynnerhet, när ni alla andra är det.

BARON.

Inte oartig, men du ska lugna din gamla far!

ELISE.

(saktmodigare)

Nå, — säg huru!

BARON.

Du ska behandla honom ungefär lika snällt som mig, du ska leka och skämta med honom... och inte tala om doktorn!

ELISE.

Hvad har pappa emot honom då?

BARON.

Det är mycket. Politik och allt möjligt! För resten får vi fred nu snart. Doktorn reser redan i dag, tror jag.

ELISE.

Reser doktorn?

BARON.

Nå, hvad nu då? Han kom ju hit bara för julkvällen —!

ELISE.

Åh nej, — han skulle nog stannat, men ni kör bort honom med er ovänlighet. Det är riktigt nedrigt!

BARON.

Elise, Elise! — Jag tror du tänker mera på doktorn än på din egen far!

ELISE.

(rodnar)

Det gör jag visst inte.

BARON.

Du skulle förstå att Segerstedt reser bort just för att lugna farbror. När de två inte kan komma öfverens, är det bäst att doktorn reser.

ELISE.

Men hvad ska han tänka om pappa och om oss...?

BARON.

Bry dig inte om det! Segerstedt begriper oss nog. Hjälp nu mig i stället att få allting till rätta igen och göra farbror god och snäll som förr!

ELISE.

Om det bara gick...! (går ut i tankar. Emmy syns i salen. Baron går ut, strax derpå in med henne).

BARON.

Slå er ner fru Stjernfelt, — vi ska fortsätta där vi afbröts i går, bara litet allvarsammare.

EMMY.

Det tror jag inte vi kan, kära baron.

BARON.

Hvem vet? Vi ska se!

EMMY.

Ja, ni lämnade mig verkligen mycket att tänka på med ert skämt i går kväll — !

BARON.

Nå, det var roligt att ni kallar det skämt. En annan skulle i ert ställe fördra äktenskapslöfte.

EMMY.

Jag är van vid er, baron Brinck!

BARON.

Se där, hvad det är bra att träna sig! Jag är också van vid mig själf, ja, så van, att jag snart blir led vid mig. Blir ni inte det också snart, fru Stjernfelt?

EMMY.

(tvekande)

Jag vet inte huru jag ska taga er fråga.

BARON.

Alldeles sådan som den är.

EMMY.

Om jag inte blir led vid er?

BARON.

Ja. Uppriktigt sagdt skulle jag redan bli det i ert ställe. (Emmy ser ledsen ut) Jaha, nu tycker ni säkert att jag borde ha sagt er det här tidigare, inte sant? Och att jag uppmuntrat edra känslor för länge?

EMMY.

Ni är vådlig, baron Brinck!

BARON.

Männe det? Jag är ärlig och på sak gående och tycker inte om pjunk. Jag vill bara ha en smula glädje här i världen, utan sentimentalitet.

EMMY.

(nedslaget)

Jag kan njuta så litet af dylik glädje.

BARON.

Säg inte det, fru Stjernfelt; — ni bedrar er själf! Förlåt mig om jag tror att ni haft fullt lika roligt som jag af vår sammanvaro både förr och nu, eller af vår kurtis, för att tala mera koncist. (med en stor suck) Men jag får naturligtvis inte fortsätta den längre. Jag skingrar edra ideal och förstör er lycka!

EMMY.

(allvarsamt)

Ja, jag tror att vi ha gått för långt.

BARON.

Vi ha ju gått ingenstans. Vi ha bara tagit stunden som den kommit...

EMMY.

Ja, jag borde ju vetat det... Det var bara flirtation —!

BARON.

Vackert så.

EMMY.

Vi kvinnor är så narraktiga! — Jag inbillade mig naturligtvis...

BARON.

(afbryter)

Att jag skulle fria?

EMMY.

Nej, inte precis det —

BARON.

Men i alla fall att jag ville gifta mig med er?

EMMY.

(tiger)

BARON.

Hm! — fast jag sagt er från början att jag inte skulle gifta mig med er, för att jag inte tror på äktenskapslycka oss emellan.

EMMY.

Det är synd af er baron Brinck, att inte tro på någonting —!

BARON.

Nå! — hvarför det?

EMMY.

För ni lär mig detsamma. Och en kvinna behöfver tro för att inte gå under...

BARON.

Jag tror nog på ett och annat. Men jag tror inte precis att ni skulle älska mig så särdeles innerligt, fru Stjernfelt, — allra minst i hvardagslag! Jag kan för min egen del als inte älska någon så öfverdådigt, att jag ville ha präst och vitnen att klibba mig vid den älskade för alltid. Så tror jag nu åtminstone. Det vet ni förut, fru Stjernfelt.

EMMY.

Jag vet det. Vi ha talat om det förut.

BARON.

Säg hvad ni vill, men ni är också ärlig, fru Stjernfelt! Det är därför jag alltid tyckt om er. Jag visste ju att ni inte skulle slå omkring er med fraser om kvinnosjälens mystik.

EMMY.

Nej, jag tycker inte om det med er. Ni genomskådar mig ändå.

BARON.

Ni är ändå bra rask, fru Stjernfelt, — tack ska ni ha! (kysser hennes händer).

GENERALEN.

(har kommit in i jaktdräkt, ser baron kyssa Emmys hand och blir stående framför dem. Baron tager Emmys arm och leder henne till dörren)

BARON.

Nu är det alt försiktigast ni kilar i väg, fru Stjernfelt! (Emmy går) Seså, farbror! Nu är det klart althop.

GENERALEN.

(har häftigt slagit upp sin byråklaff, söker fram ett papper och räcker det till baron).

Läs det!

BARON.

Det är ju mitt fideikomissbref.

GENERALEN.

Det är så.

BARON.

(väger det i handen)

Tänk, — det känns alsinte så viktigt...!

GENERALEN.

(befallande)

Rif sönder det!

BARON.

Hvarför det? Det blir ju bråk att göra om det!

GENERALEN.

(häftigt)

Rif sönder det, säger jag.

BARON.

Får jag förklara farbror...?

GENERALEN.

Inte ett knyst!

BARON.

Men...

GENERALEN.

(vill rycka papperet till sig).

BARON.

(leende)

Nej, kära farbror, — nog kan jag rifva det själf, om det gäller! — (rifver arket i stycken och kastar dem framför kakelugnen) ... Men jag förstår inte hvarför farbror inte låter mig tala först...

GENERALEN.

Nå, nu är det gjordt! Gå nu och tag emot jakt-sällskapet! Det är redan i tamburen.

BARON.

Det var en dyr handkyss! Men nu får jag väl förklara åtminstone...

GENERALEN.

Det är onödigt. Du ser att mitt tålamod svikit. (går).

BARON.

Men det har inte mitt! (Står en stund obeslutsam, sedan tager han sitt gevär och går ut i salen, där jaktsällskapet samlas: Vahrman, Kronofogden, Länsmannen, Possessionaten, Pastorn, Karl Vahrman, Karlsson och fru Segerstedt).

GENERALEN.

(i salen)

Och nu är väl frukosten färdig, fru Segerstedt?

FRU SEGERSTEDT.

Var god och stig in! (Tager Vahrman afsides in på scenen) Nå, häradshöfding Vahrman, — här är nu resultatet af edra bemödanden

VAHRMAN.

Såå? Är det något nytt igen?

FRU SEGERSTEDT.

Nytt! Fordras det något nytt till, för att det ska bli värre än det är?

VAHRMAN.

Ni kan då inte taga någonting med lugn, fru Segerstedt.

FRU SEGERSTEDT.

Jag håller inte ut längre. Antingen reser Viktor bort eller också jag själf.

VAHRMAN.

Hvarför skulle ni resa någondera?

FRU SEGERSTEDT.

Åh, — ni kan inte föreställa er, häradshöfding Vahrman, hvad jag haft att genomgå under dessa dagar!

VAHRMAN.

Någonting ska man väl utstå för ett stort mål.

FRU SEGERSTEDT.

Vi är längre ifrån det målet än någonsin. Generalen kan inte tåla Viktor, — det har ni! lyckats bringa det till.

VAHRMAN.

(ler öfverlägset)

Det betyder inte så mycket. Viktor är närmare målet än förut. Jag såg generalen nyss komma helt upphetsad ut härifrån, och baron Fredrik följde ganska slopad efter honom. (Ser sig omkring och plockar upp pappersbitarna framför kakelugnen). Ser ni här, fru Segerstedt! Det är min stil. Jag känner mina herrar, jag. De ha blifvit osams, naturligtvis, — det måste gå så. Och nu ligger det sönderrifna fideikommissbrevet där. Nu är det vår tur.

FRU SEGERSTEDT.

Åh, ni känner inte generalen. Han försonar sig aldrig med Viktor.

VAHRMAN.

(lugnt, närmare henne)

Så tvingar vi honom då.

FRU SEGERSTEDT.

(skrämd)

Hvad menar häradshöfdingen?

VAHRMAN.

(ler)

Skulle ni inte veta af det, ni som hela tiden varit min tysta bundsförvandt?

FRU SEGERSTEDT.

Nej —!

VAHRMAN.

(ler)

Också ni är en politiker, fru Segerstedt, — och en farlig sådan! Så försiktig, så försiktig!

FRU SEGERSTEDT.

Hvad menar häradshöfdingen?

VAHRMAN.

(ler).

Ska vi inte spela öppet spel, fru Segerstedt? Jag såg nog i går kväll hvilka framsteg doktorn gjort hos fröken Elise, och det ha vi er att tacka för!

FRU SEGERSTEDT.

(häftigt)

Nej! Aldrig i lifvet!

VAHRMAN.

Nå! Vi ska låta det vara då, efter ni inte ännu vill medgifva det. Ni har i alla fall gjort vår sak en god tjänst..

FRU SEGERSTEDT.

Har jag? Jag har varit emot den från början.

VAHRMAN.

(slugt)

Åh, vore det möjligt? I så fall tror jag att ni ofrivilligt kommer att bli vår bundsförvandt, fru Segerstedt. Så stå sakerna nu.

FRU SEGERSTEDT.

(afvärjande)

Aldrig! Ni går till väga med hemligheter mot generalen, tro inte ni får mig med om det!

VAHRMAN.

(plötsligt öfverraskande)

Fru Segerstedt, — tror ni inte jag kan känna till det ni försöker dölja?

FRU SEGERSTEDT.

(stolt)

Nej!

VAHRMAN.

Om jag hade bevis på hand?

FRU SEGERSTEDT.

Det har ni inte.

VAHRMAN.

Var inte så säker på det! Jag har följt noga med er.

FRU SEGERSTEDT.

Ställ till korsförhör bäst ni vill! I denna sak blandar ni aldrig bort mig.

VAHRMAN.

Ni är besynnerlig. Ni vill inte er egen sons väl.

FRU SEGERSTEDT.

Aldrig på ohederlig väg! Och på hederlig väg har han inga förhoppningar längre.

VAHRMAN.

(energiskt)

Generalen ska adoptera er son!

FRU SEGERSTEDT.

Det gör han aldrig!

VAHRMAN.

(avgörande)

Utom i ett fall. Om han tvingas erkänna honom som sin son. Det har han själf sagt mig.

FRU SEGERSTEDT.

Ni gör orätt i att skymfa en gammal kvinna och mor, häradshöfding Vahrman. (går stolt).

SEGERSTEDT.

(in nästa ögonblick)

Hvad har farbror sagt min mor? Hon grät, när hon kom ut härifrån.

VAHRMAN.

Hon är ängslig öfver din och generalens fiendskap.

SEGERSTEDT.

Den gör jag slut på genom att resa bort ännu i dag.

VAHRMAN.

Det ska du inte göra! En bra karl lämnar inte halfgjordt arbete. Men så slapt som i går, får du inte uppträda engång till. Du förstör fullkomligt ditt anseende inom partiet. Jag kan förlåta dig din dumhet, om du nu stannar kvar. Däraf beror hela din framtid mera än du kan ana.

SEGERSTEDT.

Jag stannar inte.

VAHRMAN.

Vi är nära slutet nu.

SEGERSTEDT.

Att vinna generalen för oss? Är farbror vansinnig? Jag kan inte stanna här längre. Jag har gått här i flere dagar som en bulvan för edra partiiintriger. Jag har låtit spotta mig i ansiktet och misshandla mig, bara för jag trodde det var någonting godt med det. Men det ligger här någonting under, som ni inte vill säga mig. — Det är affär!

VAHRMAN.

— Hva —?

SEGERSTEDT.

Jag har spelat min narroll länge nog. Nu är jag trött. Jag vill ha hederligare arbete. Antingen säger farbror mig hvad det gäller, eller reser jag.

VAHRMAN.

(skall till och svara då generalen kommer in)

GENERALEN.

Är du här, bror Vahrman? Skynda dig till frukosten, de andra har snart slutat den! Eljes blir du utan mat. Se så, gå nu, — vi ha inte tid att vänta på dig sedan! (Vahrman går motvilligt. Generalen stiger upp på soffan utan att låtsas observera Segerstedt och tager ner gevär och jaktsaker).

SEGERSTEDT.

Jag ville gärna säga generalen några ord. Vi har inte...

GENERALEN.

(kort, utan att vända sig om)

— Nej, vi har inte blifvit vänner, och hvad på mig ankommer, blir vi det inte håller. Om ni ännu har lust att fortsätta detta angenäma julgästande, så måste jag tillstå, att jag får litet svårt att visa mig

artigare mot er. Jag tycker ni inte just borde ha funnit detta mycket treffligare än jag själf, och om jag får vara öppen, så skulle jag helt enkelt råda er att frivilligt afbryta er...

SEGERSTEDT.

(beherskar sig)

Baron Brinck, ni glömmer att ni förolämpar en gäst i ert eget hus! Jag hade visst aldrig blifvit det, om jag känt till de seder ni tycks hylla.

GENERALEN.

(fortsätter oberörd i samma hånfulla ton, där han slutat nyss)

...råda er att frivilligt afbryta detta särdeles intressanta julfirande till fromma för er mor, er själf och en gammal man, som inte tål politiska intrigmakare.

SEGERSTEDT.

(häftigt)

Baron Brinck, tvinga mig inte att besvara skymf med skymf! Tag tillbaka edra ord och jag ska låta dem vara som osagda! (Elise kommer genom salen i något ärende, men stannar nära dörren då hon hör den häftiga ordväxlingen).

GENERALEN.

(vänder sig oberörd om och räcker Segerstedt ett gevär)

Se där! Håll det så länge jag gör patronväskan i ordning!

SEGERSTEDT.

(gör ingen min af att taga emot geväret, men knyter näfvarna i ett anfall af vrede)

GENERALEN.

Åh! — ni blir ju till och med oartig, unge man! Det brukade man inte i min ungdom mot äldre folk. Men ni har naturligtvis längesedan lämnat folkvettet för det finare politiska vettet! Det förra anslår mig i alla fall långt mera, och ni borde ha lagt an på det för att lättare vinna edra fredliga julplaner! Seså, seså, — bli inte häftig och ställ till scener! (Stiger under talet småningom ned från soffan, ordnar sina jakttillbehör med största lugn och synar dem ett för ett). Ingen kan förebrå mig att jag förifrar mig i handling eller ord. Ni hör huru lugnt jag talar. Hvertenda ord är öfverlagdt. Altså har vi ju kommit öfverens i hufvudfrågan att det är bäst vi skiljas så snart som möjligt.

SEGERSTEDT.

(vill svara)

GENERALEN.

Ja, ja, — ni skulle ha så mycket att säga, naturligtvis! Så mycket att det blir ingenting, som kommer fram, — inte sant? Men ni ska spara mig det. Vänd er då hällre till min dotter, hon är ju en tacksam åhörarinna till hvad det faller er in att meddela henne. Och nu till slut: — anser ni det hederligt att en ung man af låg beräkning, på andras tillrådan

söker tillista sig en ung flickas känslor? Vet ni hvad det kallades i min ungdom? Ett skurkstreck kallades det!

SEGERSTEDT.

(rusar utom sig fram mot generalen, som står alldeles oberörd. Elise försvinner ur dörren med näsduken för ögonen).

Ni är inte tillräknelig, general Brinck. Ni är sjuk!

GENERALEN.

(som förr)

Det kallades ett skurkstreck då, nu kallas det väl vid något mildare, liberalare namn såsom valpsjuka eller manlig hysteri! Försök inte motsäga mig, unge herre! Ni borde märka att jag inte hör på er i alla fall. Och nu när jag, sagt er allt detta, inser ni väl att jag inte gärna trifs under samma tak med en person, som jag anser vara af så tvifvelaktig karaktär. Farväl därför! När jag kommer hem från jakten är jag säker på att ni lämnat detta mitt hus, för att söka er lycka annorstädes. Och tacka mig för att edra planer förblir en hemlighet mellan mig och er! Eljes kunde er karriär vara bruten för alltid. (går).

SEGERSTEDT.

(förtviflad)

Bara ett ord, general Brinck! (man ser generalen gå lugnt ut genom salen. Segerstedt går rasande ett slag i rummet och kastar sig sedan i skrifstolen med händerna för ögo-

nen. Om en stund smyger Elise tyst in. Hon har gråtit. Segerstedt märker ingenting innan hon är inpå honom, då han spritter upp). Fröken Elise? Nu ska ni strax bort, så att ingen ser oss tillsammans! (vill föra ut henne).

ELISE.

Ånej! Ingen kan hindra mig att stå vid er sida. Det är ju afskyvärdt tillsammans!

SEGERSTEDT.

Hvilket då?

ELISE.

Ah — seså! Jag har hört det, — jag har hört det! Det är någon, som fört pappa bak ljuset. Vi ska förklara det strax. Kom in med mig nu genast, innan de hinner fara ut.

SEGERSTEDT.

Har ni hört? Hvad har ni hört?

ELISE.

Alt hvad pappa sade er nyss. — Jag var på väg för att skynda på er till frukosten. Och ni ska inte inbilla er att ni får mig att vika en tum från er sida. Nu ska ni få se mig handla.

SEGERSTEDT.

Fröken Elise, — ni ska ha tack för er modiga sympati och er tro på mig, men ni måste lyda mig.

Bed min mor komma upp på mitt rum, det är bäst så. Säg ingenting om hvad ni har hört. Ni har missuppfattat altsammans!

ELISE.

Och det tror ni att ni får mig och gå in på! Följ med mig nu bara, eljes hinner de fara ut! Ni ska få en stor upprättelse för hvad pappa sade er. Här har ni min hand på det!

SEGERSTEDT.

(tager hennes hand)

Ni är en modig flicka, fröken Elise, men ni ställer aldrig detta tillrätta.

ELISE.

Jo, jag gör det! Och följer ni inte med, går jag ensam. Jag är inte rädd, doktor Segerstedt!

SEGERSTEDT.

(ler smått bittert)

Jag kan kanske förefalla er så i stället. Men... (rätar ut sig; allvarligt och värdigt) i detta fall, fröken Brinck, måste jag undanbedja mig er hjälp. Det är min angelägenhet detta här, och det är jag, som handlar.

ELISE.

(slagen)

Det.. det var inte så jag menade... (får tårar i ögonen).

SEGERSTEDT.

Åh, förlåt mig, fröken Elise! Jag ville inte såra er!

ELISE.

(kan icke beherska sig, vänder sig bort och gråter)

Nej... ni sårade mig inte... jag är bara så dum... och så finner jag alt detta här så upprörande orättvist, så förfärligt nedrigt..!

SEGERSTEDT.

(skjuter igen dörrarna till salen)

Lugna er då, fröken Elise! Ni är för rask för att spilla tårar på en tvist mellan er far och mig.

ELISE.

(plötsligt upp)

Nu går de genom salen! Jag hör deras steg. Nu blir det för sent! (vill springa ut, men Segerstedt håller henne tillbaka).

SEGERSTEDT.

Ånej! För en rättvis sak blir det aldrig för sent.

ELISE.

Men jag kan inte vänta. Det är olidligt! (vill ut).

SEGERSTEDT.

(håller henne tillbaka)

Nej nej, fröken Elise, ni får inte! För... för min skull, låt bli!

ELISE.

(vänder sig om och ler ofrivilligt mot honom)
För er skull...?

SEGERSTEDT.

(sätter sig med hennes hand i sin)
Ja, — är det så svårt?

ELISE.

(närmare honom, med handen för ögonen likasom förundrad)
Nej, det är det inte... för er skull!

SEGERSTEDT.

(kysser hennes hand flere gånger)
Tack, fröken Elise! Tack!

ELISE.

(vacklar som frånvarande, faller ned vid hans sida och lutar sig omedvetet upp mot honom i en stor smekning. Utanför hörs bjällror, som aflägsna sig).

(Ridå).

Femte akten.

(Scenen. samma sal som i de två första akterna, endast sedd från motsatt håll, såsom den synts i fonden under föregående akt. Verandan utanför prydd med granar och kulörta lyktor. Glasdörrarna till salen passeras. Baron, Elise, Alma, Segerstedt och Emmy syssla utanför med verandadekorationen. Fru Segerstedt sitter i salen med sitt handarbete. Det börjar skymma).

BARON.

(kommer in från verandan i jaktdräkt)

Var inte detta god idé af mig, fru Segerstedt? Jag gaf mig strax i väg, när farbror fält sin första lo och skadskjutit den andra, för att ställa till ett festligt emottagande här hemma. Alt detta tillsammans borde ju förbättra hans lynne en smula, tycker jag.

FRU SEGERSTEDT.

Mätte det göra det!

BARON.

Det gör det nog. Han var riktigt upprymd ute i skogen.

FRU SEGERSTEDT.

Det blir annorlunda, när han kommer hem.

BARON.

Det ska så fan håller få bli så! Förlåt jag svär fru Segerstedt, men jag är utledsen vid det här nu redan.

FRU SEGERSTEDT.

Det är vi alla.

BARON.

Men ni gör ingenting för att få det bättre. Seså, muntra då upp er en smula!

FRU SEGERSTEDT.

Jag har gjort hvad jag har kunnat, jag har uppmanat Viktor att resa, jag har...

BARON.

(öfverraskad)

Har ni det, fru Segerstedt? Värkligen? Det var en oväntad bundsförvandt jag fått. (tager hennes hand) Missförstå mig inte. Jag tror vi båda fattat saken ur rätt synpunkt.

FRU SEGERSTEDT.

Jag missförstår er inte, baron Fredrik. Vi måste ju få fred engång. Bara han skulle lyda oss...

BARON.

Ja vars, hvad han det gör! Han har så godt som lofvat mig att offra sig för det allmänna bästa. Det är nobelt gjort af honom, och farbror borde skämmas.

FRU SEGERSTEDT.

Det är roligt att ni säger det om Viktor, baron Fredrik. Det gör inte alla.

BARON.

Men vi måste ta itu med honom snart. Nu är jaksällskapet redan på väg hemåt. Det räcker inte länge innan det är här...

FRU SEGERSTEDT.

Ja, han måste resa litet tidigare, än hvad nödvändigt är för att hinna till bantåget...

BARON.

Ja, ja, — det gör han nog. (Fru Segerstedt går ut till höger och Emmy kommer in från verandan i lätt öfverplagg). Nå fru Stjernfelt, — nu ska vi äntligen få julro på Sättra. Bara alla vore så förnuftiga som vi!

EMMY.

Ja, vi är mycket förnuftiga.

BARON.

I synnerhet ni, fru Stjernfelt. Ni kan vara glad att ni gaf mig korgen i morse.

EMMY.

Gaf jag er korgen?

BARON.

Vi ska kalla det så. Det är nog det behagligaste för er själf.

EMMY.

Att ni ännu kan skämta med det, baron Brinck! Jag har inte fått en blund i mina ögon i natt. Men det var bestämt inte er vilja ensamt...!

BARON.

Var det inte det? Nej, det är ju sant, — det var ju också er vilja, fru Stjernfelt.

EMMY.

Vi kan så gärna med ens kalla det generalens!

BARON.

Hm! — Huru gissade ni det?

EMMY.

Det är högst enkelt. När ni blef fideikommissarie, kunde ni naturligtvis inte ...

BARON.

Nej stopp, fru Stjernfelt, — jag blef inte fideikommissarie als —!

EMMY.

Nå, hvad nu då?

BARON.

Jo, ni var mycket slug, som inte tog mig. Jag får inte hela fideikommisset!

EMMY.

Det är inte möjligt.

BARON.

Jo visst är det möjligt! Och ni är den första jag berättar det för, — ni, min gamla förtroigna.

EMMY.

Och ni, som just slagit upp med mig för fideikommissets skull, baron Brinck!

BARON.

Se så, — var det nu jag, som slog upp? Det var ju vi båda.

EMMY.

Ja, det var vi båda.

BARON.

Och ni ser att ni inte har skäl att ångra den affären.

EMMY.

Affären! Fy! — Men säg mig, har ni stött er med generalen då?

BARON.

Jag vet inte det. Han tycker väl jag är för lättsinnig.

EMMY.

Det är ni också, baron Brinck!

BARON.

Ja, — hm! Så kallar man ärligt folk, som går inne med en smula gladlynt filosofi.

EMMY.

(småspetsigt)

Jag undras hvad den filosofin tjänar till, när man förstör framtiden för sig själf och andra genom den?

BARON.

(ler)

Åh — ni förebrår mig riktigt! Jag ska säga er att den filosofin är utmärkt bra att ha, sedan man förstört framtiden för sig själf och andra.

EMMY.

(kort)

Baron är alldeles för lefnadsvis för mig.

BARON.

Jag börjar nästan tro det.

EMMY.

Men jag kan inte förstå huru en man inte har mera allvar.

BARON.

Seså, — nu är ni dum, förlåt mig!

EMMY.

(ond)

Ja dum, har jag varit, som ett ögonblick trott på edra försäkringar.

BARON.

(godlynt)

Åh, — är ni redan där? Jag som aldrig haft andra försäkringar, än lifförsäkringar, och ni gör orätt i att inte tro på dem, fru Stjernfelt!

EMMY.

Det är nästan opassande af er att skämta nu.

BARON.

Herregud! Det är alldeles som om ni förlorat fideikommisset, fru Stjernfelt, och inte jag!

EMMY.

Baron ska inte såra mig mera än ni redan gjort!
(går häftigt ut).

BARON.

(med en stor, lustig gest, hvisslar)

Ännu ett nytt species af kvinligt martyrskap!
(Alma, Elise och Segerstedt in).

ALMA.

Nu är alt färdigt, baron Brinck, bara ljusen tänds
i lyktorna.

BARON.

Det var briljant. Och vi ha fröken Vahrman att
tacka för det mästa af arbetet.

ALMA.

Ja, baron själf hölls inte länge därute med oss.

BARON.

Nej, jag är så blodfattig och rädd att förkyla mig.

ALMA.

Elise och Segerstedt är i dag alldeles förändrade.
Se bara på de där två! Ser de inte ut som ett rik-
tigt förbrytarpar...?

ELISE.

(tvunget)

Hvad ni är snälla, som befattar er med mig!

ALMA.

(triumferande)

Saken är sjuk! Saken är sjuk!

SEGERSTEDT.

Hvilken sak?

ALMA.

Åh, det är så komiskt att höra dem försvara sig!

ELISE.

(otålig)

Mot hvad då?

SEGERSTEDT.

Ja, det vore verkligen roligt att höra.

ALMA.

Det tror jag inte att det vore för er.

BARON.

(bedjande)

Nu blir jag nyfiken också. Upplys oss nu, ädla fröken Vahrman!

ALMA.

Börjar ni gå öfver till dem, baron?

BARON.

Nej, följ med mig ska vi tala illa om dem i enrum.

ALMA.

Kan vi bara lämna dem på tumanhand? Man brukar ju inte göra det med personer som de ... (de gå).

SEGERSTEDT.

(drager en suck af lättnad och kysser Elise).

ELISE.

Och nu är det ju inte längre din sak ensamt; — nu är det vår sak. Nu är det vi, som handlar.

SEGERSTEDT.

Elise! Kan du förebrå mig de orden ännu?

ELISE.

Nej, jag har aldrig förebrått dig dem. Tvärtom Det var de orden, som afgjorde alt. Och nu är vi två om att skaffa dig upprättelse.

SEGERSTEDT.

Elise! (sedan tankfull) Jag tror det inte går så lätt och hastigt att få den upprättelsen.

ELISE.

(öfvertygad)

Jo, — det måste gå. Med ett slag. När pappa ser oss två tillsammans, slår det honom strax att han misstänkt dig orättvist.

SEGERSTEDT.

Skulle jag bara finna på ett bättre sätt att gå till väga...

ELISE.

(entusiastiskt)

Det fins intet bättre sätt, än ärlighet.

SEGERSTEDT.

(beslutsamt)

Ja, vi måste våga steget nu, så vet vi att vi försökt alt. Men inte ett ord åt någon. Ingen får ana någonting, innan jag i yttersta nödfall vädjar till dig.

ELISE.

Ja, ja, — det är utmärkt!

SEGERSTEDT.

Och nu ska vi skiljas åt. Vi får inte vara så länge på tumanhand. Det drar ögonen på oss. Farväl tils alt blir klart! (Han följer henne ut till vänstra dörren. Skall själf gå ut till höger, när fru Segerstedt möter honom).

FRU SEGERSTEDT.

(räcker händerna mot honom)

Ja, Viktor, jag vet att du tänkt på att resa, baron Fredrik har sagt mig det. Och det är bra. Men du måste göra det snart. Jag har redan sagt till om häst för dig till jernvägen.

SEGERSTEDT.

(bestämdt och lugnt)

Jag har ändrat beslut. Säg till att man för hästen i stallet igen!

FRU SEGERSTEDT.

Men Viktor...!

SEGERSTEDT.

Spill inte ord på det, mamma! Mitt beslut är oryggligt.

FRU SEGERSTEDT.

Men du förstör allting för dig, Viktor!

SEGERSTEDT.

Det gör jag inte.

FRU SEGERSTEDT.

(halfgråtande)

Viktor, Viktor! Har jag förtjänt att du lönar mig så?

SEGERSTEDT.

Du får se mor! Det är inte att löna dig illa.

FRU SEGERSTEDT.

(gripen af en aning)

Herregud, Viktor! Du må bara inte ... nej, nej! ...
du må bara inte ... med fröken Elise ..!

SEGERSTEDT.

(lugnt)

Oroa dig inte, mor! Du ser ju huru lugn jag är.
Generalen kan väl inte mörda mig håller!

FRU SEGERSTEDT.

Han ska jaga oss alla på porten! Tro mig, —
jag känner honom. Det blir en förfärlig skandal!

SEGERSTEDT.

Nå, då är jag väl småningom karl att stå för er!

FRU SEGERSTEDT.

Viktor — Viktor!

SEGERSTEDT.

(litet otålig)

Hör nu, mor! Du har korresponderat och haft
långa samtal med Vahrman. Skulle du inte vilja upp-
lysa mig om hvad som ligger under allt detta? Det
är något ni döljer för mig!

FRU SEGERSTEDT.

(afvärjande)

Jag vet ingenting, Viktor, fråga mig inte!

SEGERSTEDT.

Du säger det så häftigt, mor. Du vet något —!

BARON.

(in från vänster)

Ja — där kommer jaktsällskapet redan på isen...

FRU SEGERSTEDT.

(till fönstret, vrider sina händer)

Åh, Herregud! Där är de, — där är de!

BARON.

Nå, Segerstedt! Hästen står förespänd. Vill du resa nu?

SEGERSTEDT.

Det är ledsamt att göra er emot, men jag har ändrat beslut.

BARON.

Är du galen. Du ställer ju till skandal —!

SEGERSTEDT.

Det kan inte hjälpas.

BARON.

Men det faller öfver din mor och din syster, —
öfver oss alla!

SEGERSTEDT.

(bestämt)

Ja, ja — jag vet —!

BARON.

(närmare)

Skulle då... Skulle ni redan haft ett sammanstötande? Har farbror...?

SEGERSTEDT.

Han har redan förolämpat mig så, att jag måste få upprättelse. (En dräng tänder de kulörta lyktorna på verandan).

BARON.

(med en stor gest)

Nå, så ska också den satans gubben förgå sig i sitt eget hus! (Till Segerstedt vårdslöst öfvertalande) Hör du...! Kan du inte ge blanka fan i alt sådant där högre hederssnobberi? Tag det öfverlägset och praktiskt! Låt gubben lugna sig, och kom sen igen och prätta upprättelsen ur honom. Det är det förnuftigaste.

SEGERSTEDT.

Jag är besluten att göra det nu. Du ser ju det!

BARON.

(ond)

Jag ser jo! Jag ser förbannadt bra att också du är galen. En sådan där, som tycker sig vara

spanjor! Det är ju fänigt, löjligt, barockt! Först att spränga gallan på gubben och sedan att ställa till skandal för din mor och syster! Snälla och beskedliga människor allihop, bara man tar dem med lämpor!

FRU SEGERSTEDT.

(vid fönstret)

Viktor, för sista gången — lyd oss! De är strax framme på gården.

SEGERSTEDT.

Jag kan inte mor!

BARON.

Du ska på dårhuset, tror jag.

FRU SEGERSTEDT.

Seså, Brinck, — håll opp med det där! Det tjänar ju till ingenting!

BARON.

Nå, så i guds namn, — skaffa slag åt gubben då! Men det säger jag dig, att jag hade lust att klå upp dig här på fläcken!

SEGERSTEDT.

Lämna det åt generalen — !

BARON.

Ja, jag önskar att han gaf dig grundligt.

FRU SEGERSTEDT.

Nu kör de fram.

SEGERSTEDT.

Gudskelof, — för sent!

BARON.

Du är ett fä! Nu har du stält skönt till! Hvad fan ska det här bli af? Du börjar din landtdagsmansbana som en härlig politiker, du!

FRU SEGERSTEDT.

(springer från fönstret till sin son och vill draga honom ut)

Nu kommer de uppför verandan redan. Du måste bort, Viktor! (Man ser jaktsällskapet komma i procession upp på verandan bärande tre lodjur som byte. Emmy och Elise in i salen).

BARON.

(tar Segerstedt under armen)

Seså, kom nu upp till mig, ska jag lämna dig det vi talade om... (Segerstedt följer honom motvilligt efter en blick på Elise. Jungfrun tänder ljus i salen. Jaktsällskapet kommer småningom in genom glasdörrarna).

GENERALEN.

(upprymd, sedan han kastat en forskande blick kring sig och icke funnit Segerstedt)

God kväll igen! God kväll Elise! (kysser henne). Det har varit en präktig jakt, må ni tro. Tre lodjur

fällda! Och så stora de är sen! Bara ett af dem är en unge. Kom då ut, så får ni se dem! Har ni sett lodjur förr? Damerna behöfver inte vara rädda för dem, de är riktigt döda! (Damerna ut. Till fru Segerstedt i dörren). Och sen ska fru Segerstedt se till hvad det fins för godt i källaren. Vi ska dricka bestarnas graföl. (Vahrman och han gå ut på verardan med damerna).

KARLSSON.

(gör förnöjd ett slag i salen)

Det var alt min uppfinning, den här julglädjen, ska jag säga, Generalen är som en annan människa efter den.

POSSESSIONATEN.

Han är en hedersprisse!

KRONOFOGDEN.

Åh, — generalen är inte så enkel, som ni tror.

PASTÖRN.

Men hvad middagen ska smaka!

KARL.

Ska man inte göra någon slags toalett till den?

POSSESSIONATEN.

Åh, — dra åt skogen med alla toaletter! Duger jag inte vid middagsbordet så här kanske? Det är bara Helsingforssnobberi, det där.

LÄNSMANNEN.

Ja visst!

KARLSSON.

Unga herr Vahrman ska inte bjuda till att vara fin. Nu är vi på landet, ska jag säga. Jag hade nog annat att taga på mig, jag, men jag ger fan i det

BARON.

(kommer in)

God dag! Nå, sköt ni ännu någonting efter det jag lämnade er?

KARLSSON.

Det skulle jag tro det. Jag sköt den tredje lon, jag, ska jag säga.

BARON.

Det var densamma, som generalen skadsköt först, ska herr Karlsson säga.

KARLSSON.

Ånej! Han var nog frisk som baron själf, min lo.

BARON.

Och herr Karlsson rådde med honom, ändå! Det var fan! (ut på verandan).

POSSESSIONATEN.

Hör du han drifver litet med dig, Karlsson...

KARLSSON.

Han försökte göra det, men han fick sig på tafsens, du!

LÄNSMANNEN.

Ja, kunde du ge honom det, så gärna för mig...!
Men hvar håller doktorn hus?

KARLSSON.

Han har rest, gudskelof! Generalen talade ju redan i skogen om att doktorn farit och bedt hälsa.

GENERALEN.

(kommer in nöjd)

Det var ett galant jaktbyte, — hva sa?

VAHRMAN.

Jaha! — Och gjordt på en kort vinterdag är det utmärkt.

GENERALEN.

Det är herr Karlsson vi ha att tacka för den här roligheten —

KARLSSON.

(blygsamt)

Nå, det är för mycket... Det är ju generalen själf, som stält till den, vet jag...!

GENERALEN.

(klappar honom på axeln)

Nå, nå, — inte så anspråkslös!

KARLSSON.

Ja, men det var skada att ingen såg, när min lo föll. Jag sköt honom rakt i örat, ska jag säga.

POSSESSIONATEN.

Nej, hör nu Karlsson, det var jag, som sköt min lo i örat, och det såg man!

KARLSSON.

Jag kunde väl skjuta min lo i örat för det. Två lodjur har fyra öron att skjuta i.

BARON.

Herrarna skulle bara låna ett öra åt hvarandra i stället för att skjuta i fyra, så vore saken klar.

GENERALEN.

Och nu får ni ursäkta mig, mina herrar. Jag har blifvit litet varm på jakten och ska byta om. — Ja, jag är en gammal man redan, mina herrar! Har någon lust att följa exemplet, så var så god. Om tio minuter åter vi middag. (Går till vänster. Vahrman, Kronofogden och Karl likaså).

BARON.

(tager fru Segerstedt afsides)

Nå, han lugnar sig, tror jag.

FRU SEGERSTEDT.

Tänk om han i sista minuten tagit reson...?

BARON.

Hm, — åtminstone brådskar han inte på med skandalen. Det är alltid litet andrum.

FRU SEGERSTEDT.

Ja, hvad ska vi göra?

BARON.

(funderar)

Ska inte häradshöfding Vahrman ha makt öfver honom?

FRU SEGERSTEDT.

Han borde väl ha det.

BARON.

Då måste vi tala med honom, fru Segerstodt...!

FRU SEGERSTEDT.

Åh — det är så svårt att anförtro det åt en främmande.

BARON.

Det hjälper inte. Ni måste försöka! Sök upp honom strax, fru Segerstedt!

FRU SEGERSTEDT.

Det fins väl inte annat råd då... (vänder sig till de andra) Herrskapet skulle stiga in i rummet här bredvid. Salen har blifvit så kall genom att vi hållit dörrarna öppna till verandan. (Går själf förut till höger. Alla efter utom Emmy och Karlsson. Elise smyger ut till vänster).

KARLSSON.

Nej, se fru Stjernfelt, som inte springer undan för mig!

EMMY.

Det har jag aldrig gjort.

KARLSSON.

Nå, det må jag säga! Är den ur den ton det låter nu?

EMMY.

Herr Karlsson har tagit efter baron Fredrik och försöker vara elak, tror jag.

KARLSSON.

Å nej! Jag beundrar inte honom så värst.

EMMY.

Men det är en gentil karl...

KARLSSON.

Hör nu, fru Stjernfelt, — om vi skulle lämna baron Fredrik i hans värde! Jag gör mig inte till att vara förnämare än jag är, ska jag säga, om det också inte riktigt kon... (osäkert) konvenerar fru Stjernfelt...

EMMY.

(skrattar)

Det gick lyckligt! (med franskt uttal) Det conviene-
rar mig nog så mycket.

KARLSSON.

Seså! Har det börjat det ändå? Ser man på
bara!

EMMY.

Ja, en karl ska vara karl för sin hatt och inte
gå med lånta fjädrar...

KARLSSON.

(närmare)

Huru var det?

EMMY.

...Och jag har alltid hållit på herr Karlsson så
smått —

KARLSSON.

(pöser)

Nå, det var det första hyggliga ord jag fått ur
fru Stjernfelt, ska jag säga.

EMMY.

Herr Karlsson är alltid så anspråkslös, så...

KARLSSON.

Nå min själ, — det må jag säga var något nytt!
Hör nu fru Stjernfelt, — är det på fnurr med baron
Fredrik nu — hva?

EMMY.

Vi skulle ju lämna baron i hans värde, — om
han har något!

KARLSSON.

Åhå! Riktigt brulljemang, tror jag!

EMMY.

(skrattar)

Nu lyckades det inte riktigt! Men för att säga
sant, så är vi smått brouillerade...

KARLSSON.

Och nu ska jag tas upp igen?

EMMY.

(smickrande)

Herr Karlsson tar nog upp sig själv!

KARLSSON.

Skulle tro det. Behöfs ingen hjälp därvidlag.
Men det där med baron — är det slut nu?

EMMY.

(kokett)

Bästa herr Karlsson, — det var ju bara ett skämt mellan gamla bekanta, som ingenting betyder.

KARLSSON.

(tager sig med båda händerna betecknande om pannan)

Hm! — det beror på. Ännu känner jag ingenting här!

EMMY.

Fy, hvad herr Karlsson kan prata för slag!

KARLSSON.

(allvarsammare)

Och jag vill inte håller känna någonting där, ska jag säga. Förstår fru Stjernfelt det?

EMMY.

(kokett)

Nej, herr Karlsson, — det förstår jag rakt inte!

KARLSSON.

(ändrar ton, smeksamt)

Ni är en så klok och vacker fru, fru Stjernfelt, att det riktigt är synd om er ofta —?

EMMY.

(ler vemodigt)

Hm — ja!

KARLSSON.

Att ni ska gå här i hushållet nästan som en annans tjänare, det passar inte er riktigt...

EMMY.

(suckar)

KARLSSON.

Ni borde ha det präktigt, ni, — med toaletter och pängar och grannlåter... kling, kling, så där...! (betecknar med gester broscher och örhängen).

EMMY.

(ler)

Ja, — hvar ska jag taga dem ifrån, herr Karlsson?

KARLSSON.

Jag vet nog en. Han har både inkomster och stockskogar, som växer till med tretti procent om året...

EMMY.

(tager honom hastigt om handlofven, i det hon sluter sig nära till honom)

För Guds skull herr Karlsson, det kommer någon!

FRU SEGERSTEDT.

(orolig in)

Har ni inte sett häradshöfding Vahrman?

EMMY.

Nej.

FRU SEGERSTEDT.

Än Viktor då?

EMMY.

Nej, och det vore också bäst om han höll sig borta.
(går med Karlsson till höger. Fru Segerstedt åt dörren till vänster, då Vahrman kommer in genom den).

FRU SEGERSTEDT.

Åh, — där är ni äntligen, häradshöfding Vahrman!

VAHRMAN.

Jaha! Vill ni mig något?

FRU SEGERSTEDT.

Häradshöfding Vahrman, — jag håller inte ut med det här längre. Råd mig nu, hvad jag ska göra, såsom ni engång lofvade mig!

VAHRMAN.

Jaså, — är vi äntligen där nu! Nå, hvad är det om?

FRU SEGERSTEDT.

Jo, Viktor har haft ett sammanstötande med generalen, och nu envisas han att bli kvar här och få upprättelse ...!

VAHRMAN.

Så låt honom få det.

FRU SEGERSTEDT.

Nej, nej, — det blir en förfärlig händelse om generalen får se honom här. Ni måste få honom bort nu strax, häradshöfding Vahrman!

VAHRMAN.

(tankfullt)

Hör nu fru Segerstedt! — Jag uppsätter ett vilkor, — fyller ni det, lofvar jag att er son ska resa. Jag rår nog på honom, jag.

FRU SEGERSTEDT.

(ifrigt)

Säg det fort, säg det fort! Vi ha inte en minut att förlora.

VAHRMAN.

Ni skulle medgifva det, som jag antydde i morse, — att... att han är generalens son!

FRU SEGERSTEDT.

(stelnar till ögonblickligen)

Häradshöfding Vahrman, — det är ovärdigt af er att fortsätta detta...!

VAHRMAN.

(lugnt, öfverlägset)

Tag nu engång förnuft, fru Segerstedt! Hör på mig som en bror, hvilken vill er och er son väl! Jag har redan länge misstänkt att så är fallet som jag sade nyss. Nu har jag här under julen blifvit fullkomligt öfvertygad om att jag haft rätt. Hvarför inte då medgifva det för mig, då jag med ert medgifvande kunde föra saken till en lycklig utgång både för er själf, er son, och — fosterlandet?

FRU SEGERSTEDT.

Åh — att ni kan plåga mig så, häradshöfding Vahrman!

VAHRMAN.

(otåligt)

Alltså bekänner fru Segerstedt att Viktor är son till general Brinck —?

FRU SEGERSTEDT.

(gömmar sitt ansikte)

Ja, ja — bara ni får honom att resa sedan.

VAHRMAN.

Inte så! Säg mig det allvarsamt och se på mig!

FRU SEGERSTEDT.

(med en stor viljeanstängning, lugnt och stolt)

Ni aftvingar mig bekännelsen emot min vilja, kom i håg det! Men ni ska få den, uteslutande för er egen

del! Ja, — Viktor är general Brincks son! Är ni nöjd nu?

VAHRMAN.

(affärsmässigt)

Jag är nöjd.

FRU SEGERSTEDT.

(Gör en förtviflad, skamsen rörelse)

O Gud! O Gud! Trettio års fåfång möda!

VAHRMAN.

Seså, — nu går ni ut den vägen, (för henne ut till höger) det kommer någon. Jag ska tala med er son. (Fru Segerstedt ut, till höger, Vahrman skall ut till vänster, då Generalen kommer emot honom och tager honom i armen skämtsamt).

GENERALEN.

Nej, min gamle bror, nu följer du med mig. Vi ska sluta fred småningom. Du ser att jag inte är långsint.

VAHRMAN.

(trycker hans hand kallt)

Vi ha ju aldrig varit personliga fiender, min bror. En principfråga bara! Men jag måste se efter min häst... (vill gå)

GENERALEN.

(håller i honom)

Det gör de nog i stallet. Och så ska vi säga särskildt till åt tjänstpigan om det, efter du så vill... En principfråga säger du! Ja, — men en principfråga, som förstört hela julen för mig. Men nu, när dess representant är afrest, vill jag begrafva hela saken i glömska —

VAHRMAN.

(oroligt)

Om det bara låter sig göra...

GENERALEN.

Det har låtit sig göra. Mitt hus är rensadt från alla politiska lycksökare. Och jag är vid så godt lynne däröfver, att jag inte längre vill vara ond på dig engång, fast du tycks protegera den där herr doktorn, sorglustig i åminnelse!

VAHRMAN.

(ännu oroligare, ser åt dörren)

Du gör honom orätt min bror. Vi får väl se det engång! (vill gå).

GENERALEN.

(slår honom på axeln)

Se så — nu går vi in till middagen! (Kronofogden och Karl omklädda in från vänster. Vahrman spritter till).

Där ha vi ju kronofogden och din son, nu är vi väl snart alla församlade. (I detsamma kommer Karlsson, Emmy, Possessionaten, Länsmannen, Alma och Baron under skratt och glam utspringande ur rummet till höger. Senare fru Segerstedt, Pastorn och Elise).

ALMA.

De har slagit vad om herr Karlsson värligen skjutit sin lo i örat, och nu ska vi ut och undersöka det — (de flesta ut på verandan).

GENERALEN.

Nå, fru Segerstedt, blir det ingenting af middagen?

FRU SEGERSTEDT.

Den har varit färdig i en half timme. Jag har bara väntat på herrarna. (närmar sig orolig Vahrman och hviskar med honom).

ALMA.

(in från verandan, de andra småningom efter)

Herr Karlsson har förlorat vadet! (Vahrman går åt dörren till vänster).

KARLSSON.

Det var orätt jo ni såg på!

GENERALEN.

Nå, låt oss nu ändtligen gå in till middagen! Bror Vahrman stig på! (Ser sig om efter honom. Han

har just handen på dörrvredet för att gå ut, då den öppnas utifrån och Segerstedt kommer långsamt in, han kastar en blick på de närvarande, upptäcker Elise, går sedan rakt fram mot generalen, som stannat förvånad. Ett ögonblicks paus).

GENERALEN.

(nästan förbindligt, beherskadt)

Åh, — doktorn har inte rest ännu, ser jag. Jaså. Nå det var väl, så får vi taga ett ordentligt afsked! (Ser på sitt ur och räcker den andra handen mot Segerstedt) Farväl, farväl! Ni hinner tyvärr inte bli kvar öfver vår jaktmiddag. Tiden är kort. Och jag låter inte köra ihjäl mina hästar håller!

SEGERSTEDT.

(utan att taga hans hand, med darrande röst)

Tack, general Brinck, — det kommer inte fråga, hoppas jag. Innan jag reser fordrar jag likväl inför dessa närvarande damer och herrar en upprättelse af er för det sätt på hvilket ni behandlat mig här i ert eget hus under julhölgen. (allmän förvåning).

GENERALEN.

(nobelt och småironiskt)

Ni är litet besynnerlig, herr doktor! Jag vet mig inte ha sårat er i dessa damers och herrars närvaro! Var god förklara er tydligare! Hvad vill ni?

SEGERSTEDT.

(säkrare)

Ni vet att ni velat förolämpa mig i dessa herrars och damers närvaro, general Brinck! I ert tal på

juldansen här, har ni utkastat beskyllningar mot mig, som jag inte då fordrade att ni skulle taga tillbaka, för att inte störa samvaron i ert hem. Men inför dessa edra närmaste har ni dessutom dag efter dag nedsatt mig, — det är därför jag fordrar upprättelse.

GENERALEN.

(fullkomligt oberörd, fint ironiskt)

Min unge man, — ni är en smula djärf! Nå, det tycker jag inte så illa om. Jag vill bara göra er uppmärksam på att ni kanske verkligen inte var så välkommen, som er vackra själfkänsla förledt er att tro. Men att jag nedsatt er inför någon af de närvarande, skulle jag knappast anse möjligt. Mitt lif har förflutit i kretsar, där man inte brukar förgå sig. I alla fall ska jag gå edra ungdomligt raska önskningsar till mötes och vädja till dessa närvarande. Har ni mitt herrskap funnit något kränkande i det jag offentligen sagt doktor Segerstedt? (förläget mummel: nej...! hvad är det för dumheter...! ingalunda!)

SEGERSTEDT.

(varmare)

Godt, — jag underkastar mig deras dom i denna sak. Men ni har på tumanhand med mig, general Brinck, här i ert eget hus förolämpat mig så djupt och hänsynslöst att jag fordrar ni gör mig er ursäkt! (Vahrman till och vill hindra honom att säga mera).

GENERALEN.

(gäckande)

Hå hå — unge herre! Er blod är litet för varm, ser jag. Men när ni engång förklarat er nöjd med de kringståendes dom, vet jag inte hvad ni kan begära mera.

VAHRMAN.

(tager ordet)

Hvad är detta här för slag? Någonting sådant har aldrig passerat än i ett hem i Finland. Det är ju oerhört! Och du, Segerstedt! Är du från dina sinnen, som utmanar en man af general Brincks ålder och ärevördighet på detta vis i hans eget hus?

SEGERSTEDT.

Nej, — jag är vid mina fulla sinnen. Saken är den, att man har talat så mycket illa om hvarandra i smyg och med halfva anspelningar, så det kan vara på tiden att någon gör början med att fordra en offentlig upprättelse, — äfven om han inte får den. Språket har tillegnat sig ord med dubbelmeningar, hvilka man fräckt kastar hvarandra i synen till och med i tidningsspalterna, och från hvilka beskyllningar man sedan rentvår sig med advokatyr. Alla vet att man förolämpar och att man vill förolämpa, men ingen medger det. Trots detta fordrar jag nu att general Brinck gör mig sin ursäkt för den kränkning han tillfogat mig i enrum.

GENERALEN.

(med en stor ironisk gest, skämtsamt öfverlägset)

Ni är mig en envis och storslagen ung herre! I det här fallet ha vi tyvärr ingen domstol att vädja till, då ingen hört eller sett oss i enrum. (klappar honom nedlåtande på axeln, hvilket Segerstedt undandrager sig). Nej, min unga bråkmakare, ni får lof att nöja er med litet mindre. Er något brutala ambition kunde just tåla vid att kujoneras en smula, tycker jag. Se så, — följ nu med oss in och ät, efter det ändå är för sent att hinna till bantåget! Ni ska skölja ned förargelsen med ett glas godt rödvin! Se så! (börjar gå åt höger).

BARON.

Kunde just tro det! Gudskelof, att ni inte orkar vara storartade längre! Ett förbannadt hederssnobberi i pänningens tidehvarf!

SEGERSTEDT.

(högt och energiskt)

Nej, herr general! Ni har drifvit mig till det yttersta — jag använde inte eljes detta medel. Det fins en inför hvilken ni måste gifva mig upprättelse, och det är inte bara inför den Gud, som ni aldrig har för ögonen, för att ni alltid bär honom i munnen!

GENERALEN.

(förbindligt i det han stannar)

Och får jag lof att veta hvem det kan vara —?

ELISE.

(stiger fram och tager Segerstedt i handen)

Det är jag! (Allmän, stor bestörtning).

GENERALEN.

(isande ironiskt, närmare dem, hotfullt)

Åh!... Elise själf!... En präktig uppgift för en ung flicka gentemot sin far! Jag råder bara er, min unge man att sluta i tid! Det kan hända jag inte tål skämtet längre!

SEGERSTEDT.

(tager med en rask rörelse Elise om lifvet, hon sluter sig fast till honom)

Det är inte skämt, general Brinck — det är djupt allvar! Er dotter hade hört då ni skymfade mig oförtjänt, — här ser ni följden!

GENERALEN.

(rycker ursinnigt häftigt Elise från Segerstedt. Rätar sedan upp sig till sin fulla längd, ser hotande kring sig och håller Elise skyddande om skuldrorna)

Hvem är det, som dristat sig att drifva detta spel så långt!? Fru Segerstedt, — där ha vi det, — det är ni! (fram emot henne. Segerstedt och Vahrman emellan).

SEGERSTEDT.

Det är inte min mor, — det är jag själf!

GENERALEN.

(går baklänges och betraktar honom häpet)

Ni — ? Ni — ? Nej, ni kan inte vara så nedrigt beräknande, det ser jag på er! Det är en mera vuxen nedrighet — det är er mor! (vill fram till fru Segerstedt).

VAHRMAN.

(emellan, lugn)

Nej! — det är jag, min bror! Det är jag, som kallat Segerstedt hit.

GENERALEN.

(tillbaka, tager sig om hufvudet)

Du — !

FRU SEGERSTEDT.

(lugn, med öppen blick)

Jag har ju sagt er det, general Brinck!

GENERALEN.

(slagen, ser på Vahrman)

Du! — du? Och hvarför detta? — Mot din gamle vän!

VAHRMAN.

Öfver vänskapen står fosterlandet!

BARON.

(för sig)

Snygga affärer!

GENERALEN.

(tager sig om pannan, reder sina tankar en stund, fäller sedan sin ena hand slapt ned. Den andra håller han kring Elise. Om ett ögonblick energiskt)

Elise, — du packar in dina saker! Ännu i kväll reser vi! (visar på Segerstedt) Du ser honom där —? Han blir aldrig din! Du är för nära besläktad till honom. Men, (går fram omfamnar och kysser Segerstedt på pannan) — är detta en upprättelse för honom, så har han den! Är det nog, Elise? — Fru Segerstedt, ni stannar kvar på Sättra — det är jag som ska på porten! — Vahrman! — Vi ha en affär att avsluta. Jag glömmer inte hvad jag lofvat. Men det var aldrig du, som tvingade mig att skriva under!

(Ridå).
